

Ribe Katedralskole 2003

Ribe Katedralskole er landets ældste gymnasieskole. Dens officielle fødselsdag er 13. juni 1145, hvor den allerede eksisterende skole blev overdraget til Ribe Domkirkes administration.

Forsiden:
Skolens nye bibliotek. Oktober 2003.

Indhold

Forord	3
Kalender	4
Translokation	7
Nybyggeriet 2003	12
Indvielsen	21
Naturvidenskabelige konkurrencer	25
Om Flora Danica - en af bibliotekets skatte . . .	29
Fra 1.a's lejrskole 2003	41
To fag	44
Firenze og en lille bid af Toscana	51
Frode Schöns legat	55
Glimt fra 1.y's lejrskole 2003	62
Gymnasiets opbygning	64
Julelegater 2002	67
Studenter 2003	68
Sommerlegater 2003	70
Skolens ansatte	71
Personalia	78
Bestyrelsen ved Ribe Katedralskole	79
Råd og udvalg	80
Redaktion	82

Ribe Katedralskole

Puggårdsgade 22

6760 Ribe

Telefon 75 42 02 66
Telefax 75 41 05 66
E-mail rk@ribekatedralskole.dk
Webadresse: www.ribekatedralskole.dk

Rektor
Bent Karsdal

Inspektorer
Annette Vind ledende inspektør
Birgit Bro
Ole Hedegaard Jensen

Sekretærer
Jonna Bloch
Mette M. Sørensen
kontoret har åbent fra kl. 8.00 - 15.00

Pedeller
Henning Skov Nielsen 30 52 44 22
Johannes Feddersen

Studievejledere
Anne Granum-Jensen
Jacob Bastholm
Jørgen Baungaard Hansen
studievejlederne træffes normalt imellem kl. 9.45 og 11.20

Bibliotek
Anna Margrethe Paludan, bibliotekar
Liane Skovgaard Underbjerg, biblioteksassistent

I marts 2003 stod skolens nye bygninger færdige. Det er blevet til en ny klassefløj med 4 klasselokaler og grupperum, et helt ombygget bibliotek og en ny naturfagsfløj med nyt laboratorium og hjælperum hertil. Byggeriet har præget skoleåret 2002/2003. Først selve byggeriet med 3 byggepladser, koordination mellem dem og samtidig skoledrift. Dernæst glæden ved at tage så mange og så gode lokaler i brug. Og endelig gevin-

sten ved at få anlagt smukke haver til at forbinde bygningerne. Byggeriet præger derfor dette årsskrift.

Der er imidlertid også sket en række andre ting i løbet af året, som også afspejles i årsskriftet. Jeg håber, at årsskriftet vil være til glæde for elever, forældre og alle med interesse for Ribe Katedralskole.

*Ribe, november 2003
Bent Karsdal, rektor.*

*Stele af Bjørn Nørgaard. Gave fra Ny Carlsbergfondet.
Juni 2003.*

*Ministeren i modvind?
Marts 2003.*

Kalender 2003

Januar:

- 8.-14. Forældrekonsultation for 1.g
- 8. Fysikolympiade
- 8. Fællesarrangement med Finn Madsen:
The American century
- 9. Georg Mohr konkurrence i matematik
- 20. Faglærere vejleder om fagene i 1.g
klasserne
- 23. O.g-dag
- 27. Forældremøde om valgfag
- 30. Orienteringsaften for kommende 1.g

Februar:

- 8.-16. Vinterferie
- 21. Heimdal
- 27. 3.g deltager i "Parat til start"
- 28. Projektdag for 3. fællesfag

Marts:

- 7. Fællesarrangement i hallen: Hip-hop dans
v/Mark Ray
- 14. Terminsprøve i 2.g
- 18. Projektdag 3.g højniveau
- 21. Indvielse af de nye bygninger
- 21. Fællesarrangement for eleverne i Rund-
gangen med undervisningsministeren
- 21. Indvielse i biblioteket for indbudte gæster
- 21. Heimdal
- 24.-28. 1c til Zittau
- 24.-28. 3.g terminsprøve
- 24.-28. 2.g på studierejse
- 24.-28. 1.g projektuge

*I'm the greatest. Aktivitetsdag.
August 2003.*

*Eksamen er slut.
Juni 2003.*

April:

- 1. Klassefløjen ud mod Gravsgade tages i brug
- 6. Korkoncert i Esbjerg
- 7. Korkoncert i Grindsted
- 12.-22. Påskeferie
- 23. Orientering om eksamen i 3.g
- 28. Orientering om eksamen i 2.g
- 30. Fodboldturnering
- 30. Forårskoncert

Maj:

- 2. Idrætsdag for 2. og 3.g
- 2. Heimdal
- 6. Afslutning med 3.g og offentliggørelse af eksamensplan
- 7. Sidste skoledag for 3.g
- 12. Orientering om eksamen i 1.g

- 19.-23. 1.g skriver danskopgave
- 22. Sidste skriftlige eksamensdag for 3.g
- 26. 1. mundtlige eksamensdag i 3.g
- 27. Sidste skoledag i 1. og 2.g
- 27. Eksamensplanen offentliggøres for 2.g

Juni:

- 10. 1. eksamensdag for 2.g
- 11. 1. eksamensdag for 1.g
- 16. Første student
- 18. Sidste mundtlige eksamensdag
- 18. Skolens nye bygninger vises frem for beboerne i Sviegade, Gravsgade og Puggårdsgade
- 19. Reception i biblioteksgården i anledning af en ny skulptur af Bjørn Nørgaard
- 20. Translokation

*Projektdag om plantefysiologi i 2.BI.
September 2003.*

August:

- 5. 1. skoledag
- 11. Fotografering
- 15. Aktivitetsdag for 1.g
- 15. Introfest
- 18.-27. Forældremøde for 1.g

September:

- 1.-4. Lejrskole for 1.g
- 1. Licitation på rengøring
- 22. Projektdag for 2.g højniveau og
2. og 3.g mellemniveau

Oktober:

- 2. Fællesarrangement for 3.g med Jens Chr.
Lütken, Europæisk Ungdom
- 3. Heimdal
- 6. Projektdag 3.g fællesfag
- 9. Diasshow, optakt til Operation Dagsværk
- 11.-19. Efterårsferie
- 20. 4 ugers brobygningsforløb

*“West Side Story”.
December 2003.*

- 22. Fagaften for forældre og valg til bestyrelse
- 27. STORM 3.g
- 28.-29. Studierejse til København for 3.g
- 29. Uddannelseskaravanen for 2.g

November:

- 5. Operation Dagsværk
- 12. 3.g i Odense
- 13. Projektdag 2.g fællesfag
- 14. 3.g deltager i “Parat til start”
- 14. Heimdal

December:

- 5. Store Heimdal
- 10.-11. Musical: West Side Story
- 12. Fællesarrangement med Uffe Østergaard
“Europa, udvidelse, forfra”
- 19. Juleafslutning i Ribe Domkirke
- 20. Juleferie

Translokationen 2003

Rektor talte til studenterne om almindannelse

Kære studenter.

Tillykke med eksamen og tak for de 3 år her på skolen.

Der sker så meget på uddannelsesområdet i disse år. Folketingets partier har lige indgået forlig om en gymnasireform. Ophævelse af liniedelingen. Hvilke fag skal indgå i fagpakkerne? Hvor mange og hvilke valgfag? Hvad hører med i almen studieforberedelse, som alle skal have? Hvad er der egentlig brug for? Hvem skal eje skolerne? Og mens debatten stod på og fortsætter på skolerne, så har I lige gennemført den uddannelse, som vi synes har så mange kvaliteter, som vi tror, I vil få glæde af i jeres videre liv og i jeres kommende uddannelse. I det nye gymnasium vil meget være ændret, men der vil også være mange væsentlige ting, det er værd at holde fast ved.

Det gælder gymnasiets formål.

Siden 1845 har formålet med gymnasiet været at give en almindannende undervisning, der tillige giver det nødvendige grundlag for videregående studier. Almindannende undervisning eller almindannelse - hvad

er det så? Det er netop blevet beskrevet og analyseret i en disputats af Harry Haue fra Syddansk Universitet. Harry Haue slår fast, at almindannelse har været retningssgivende for gymnasieundervisning i de sidste 170 år, og at almindannelse indgår som en central del i diskussionen om gymnasireformen. Hvordan kan det gå til, at almindannelse har været et overordnet formål med gymnasieundervisning både i landbrugssamfundet, i industrisamfundet og i videnssamfundet? Og selv om I nu står med beviset på studiekompetence og adgangsbillet til videregående uddannelse, så er det måske alligevel det almene indhold i uddannelsen, vi hæfter os ved i dag som det, I har fælles.

Harry Haues svar er, at det er almindannelsens rummelighed, der har givet begrebet den funktion at angive retningen for gymnasieundervisningen. Begrebet opstod for alvor i begyndelsen af 1800-tallet, hvor gymnasiet nu ikke længere havde den opgave at uddanne præster. I løbet af 1700-tallet kom nye videnskaber til, først og fremmest på det naturvidenskabelige område. De mere almene dele af disse videnskabsfag skulle vel også høre med til latinskolens eller gymnasiets undervisning.

I 1830 skrev en lektor ved Sorø Akademi, Christian Lütken: “ Thi næsten om alle ting, som det er muligt at gøre til undervisningsgenstande, er der ført eller føres der strid, om de høre til den almindelige dannelse eller ikke. Hvad der hører dertil, ved man ofte ikke ret at sige videre, end det er at have lært de ting, som alle have gavn at lære, og som ingen uden skade kan undvære, men hvilke disse ting er, svæver ofte i en tåge”

Således i 1830. Det er første gang, at almindannelse optræder på dansk. Og ligesom ved al senere beskæfti-

gelse med almendannelse, er det svært at definere, hvad der egentlig hører med.

Almendannelse har spillet forskellige roller på forskellige tidspunkter i gymnasiets historie. Omkring 1850 var almendannelse formålet i den skole, hvor der ikke var linier eller valgfag, og hvor eleverne havde alle fag sammen. Så kom liniedelingen i 1871 med historisk - sproglig og matematisk - naturvidenskabelig linie. Almendannelse kunne vel ikke være retningsgivende, når gymnasiet bestod af 2 meget forskellige linier, mente man. Så begrebet almendannelse kunne alligevel afgrænses i forhold til den matematisk- naturvidenskabelige linie, der dengang måske mest havde karakter af en fagskole frem for en almen skole.

Men i 1903 - ved den sidste større reform i gymnasiet - ved oprettelsen af 3 linier med hver deres hovedfag - græsk og latin på den ene, engelsk og tysk på den anden og matematik og fysik på den tredje - spillede almendannelse nu en væsentlig rolle igen. Det var nok mest en humanistisk almendannelse, der blev forbundet med fagene dansk, historie og oldtidskundskab.

På andre tidspunkter forsvandt almendannelse helt ud af uddannelsespolitikken. Fra 1968 og i 1970'erne blev almendannelse opfattet som en bestemt socialklasses værdier. Det kunne ikke bruges i en skole, der ville favne bredt. Men opfattelsen af noget alment som væsentligt, var der jo alligevel. Nu hed det blandt politikere og lærere referencerammer.

Som del af jeres gymnasieuddannelse og som optakt til reform fra 2005 spiller almendannelse igen en central rolle. Men måske en anden opfattelse af almendannelse. Man kunne godt have spurgt, hvorfor Platon og Sokrates, men ikke Pythagoras og Archimedes indgik i almendannelsen. Det væsentlige ved et nyt almendannelsesbegreb er, at det også omfatter naturvidenskabelige fag og naturvidenskabelig tænkemåde.

Harry Haue definerer almendannelse således: Almendannelse udvikles i en gymnasial undervisning, der

omfatter dele af de videnskaber og fag, som samfundet har adgang til og brug for med henblik på elevernes modning og refleksion over deres eget forhold til medmennesker og omverden. Det er alle fags opgave at bidrage hertil. Der er dele af alle fag, der har bidraget til den almendannelse, I har fået her de sidste 3 år. En anden af Harry Haues konklusioner er, at almendannelse og studieforbereelse er hinandens forudsætninger. Studieforbereelse er viden, arbejdsmetoder, kompetencer, skriftlige og mundtlige, kommunikative. Studieforbereelse er måske lettere at definere. I kan selv finde eksempler fra jeres fag. Almendannelse er så den måde, det studieforbereende arbejde bliver grebet an på med henblik på at gøre jer modne og refleksive. Det er for eksempel derfor, at sprogundervisning ikke bare er kommunikation, men også litteratur og litteraturhistorie.

Jeg vil håbe, at I vil benytte den teoretiske ballast og den studiekompetence, I har fået.

Jeg vil også håbe, at den sammenhæng stof og undervisning har indgået i og den almendannelse, der har været rammen, har ført til modning og vil føre til fortsat refleksion over jeres forhold til medmennesker og omverdenen.

Hjertelig tillykke og held og lykke i fremtiden.

Bent Karsdal

Lotte Jessen, Kihva Lee Jensen og Dorthe Grejsen, alle 3.x.

Studenternes tale

Vi, generationen fra de tidlige 80'ere, er generationen, der er blevet lovet alt. Vi er de små årgange, dem der kan blive alt og har alle de muligheder, vi selv vil ta'. Med mere eller mindre udviklede kvotesystemer vil mange af os endda kunne blive optaget på vores ønske-studium.

Det vil sige, det troede vi da..

Men nu hvor konjunkturerne er lave og arbejdsgivere dikterer ansættelsesstop, stiger arbejdsløsheden og det endda især for akademikere, en gruppe flere af os vil tilhøre.

Men netop vi bliver eftertragtet, idet vi, meget fir-kantet udtrykt, tilhører den sidste kompetente årgang studenter fra Ribe Katedralskole.

Ribe Amt har hævet klassekvotienten til 30 elever pr. klasse, en glidebane der ifølge både lærere og elever vil føre til forringet undervisning for den enkelte elev. For-ringede omstændigheder for modtagelsen af undervisningen vil naturligvis føre til et ringere produkt, studenten.

Det kommer vi ikke til at opleve, ikke på dén side af pulten, men både som skoleelever og samfundsmedlemmer må man beklage det.

Men vi er nu engang studenter fra 2003, og det endda fra Ribe Katedralskole. Det i sig selv er også en kompetence, både fordi enhver arbejdsgiver, der har set stedet en junidag, til en jobsamtale charmeres alene af mindet herom, og fordi vi simpelthen er godt undervist!

De idylliske og historiske omgivelser gør, at betonundervisning synes umulig. Desuden er de gamle bygninger arbejdsplads for en imponerende lærerstab, der især brillerer ved sin mangfoldighed. Aldersspredningen er tæt på ideel, og en virkelig massiv faglig kompetence hindrer ikke et personligt engagement, der bestemt ikke er påkrævet i ansættelseskontrakten. Ud over at være samtlige mine lærere taknemmelig for udviklende og vedkommende undervisning, skylder jeg flere end én en mere personlig tak.

Selv på et så relativt kort forløb som 3 år, har fluen på væggen været vidne til en del; selvom stedet er gammelt, er det heldigvis i en stille, men konstant udvikling.

Naturligvis det fysiske, de store byggerier, og også semi-fysiske som skolens conferencesystem, der har været en stor positiv udvikling. Mange praktiske ting i forbindelse med undervisningen er blevet gjort endda meget lettere med det.

Men naturligvis også dem, man ikke umiddelbart kan se; vi hører jo også til nogle af de sidste, der er ble-

vet uddannet med almindelig for øje. Det kan man se i elevrådet, der har fungeret godt i det sidste år. Da eleverne bliver modtaget med åbent sind hos administrationen, stiger engagementet.

Og netop engagementet har været en udvikling.

Dette har også vist sig i Heimdal; så velbesøgte som i år har festerne ikke været i længe, det er arrangementer, der samler skolen.

Jeg omtalte i starten os, der bliver studenter nu, som meget kompetente. Fremtidens studenter vil snarere være kvalificerede. Kvalificerede til uddannelse og arbejde og med erhvervslivets kvalitetsstempel.

Dagens studenter er kompetente, de har haft omgivelserne og forholdene i orden. De er i stand til at forstå grundbegreberne i praktisk og teoretisk kunst og musik, og de kan stadig enkelte latinske verber. De har en mangfoldig studentereksamen fra Ribe Katedralskole. Og vores kompetence bliver pludselig til en kæmpe kvalifikation.

Jeg skylder, vi studenter skylder Jonna og Mette og Inga og Henning, alle lærerne, hinanden og skolen i sig selv en stor tak, og jeg brænder for at give den: TAK!

Ronnie Hansen.

Ripensersamfundets tale

Kære studenter!

Skønt det næsten er 50 år siden jeg forlod skolen, husker jeg tydeligt denne dag som skelsættende. Rammerne er jo de samme velkendte og kalder minderne frem. Det er vel en af årsagerne til, at så mange af skolens tidligere elever vender tilbage igen og finder sammen med deres kammerater for at fejre dagen sammen med Jer.

Selvom de gamle bygninger består, er der grund til at ønske skolen tillykke med de nye lokaler, der på så smuk måde er tilføjet de efterhånden historiske bygninger og giver de bedste betingelser for undervisningen i fremtiden. Så det er en ny, gammel skole vi møder i år.

I år kan vi fejre, at det er 100 år siden, at piger kun-

ne blive optaget i gymnasiet. Ikke uden betænkeligheder fra fremtrædende rektorer, og ordningen var da også frivillig. Det varede ganske mange år især på visse skoler i København, inden ordningen for alvor blev accepteret. Nogle mente, at unge piger kunne blive sterile af for megen lektielæsning. Således advarede rektor Birch på Metropolitanskolen om "at hvad den fysiske udvikling angår, er det noksom bekendt, at de kvindelige Organer efter deres særlige Beskaffenhed kræver et ganske andet Hensyn end de mandlige, et Hensyn, som det altså vil være umuligt at tage i en Fællesskole. Navnlig i alderen mellem det 14de og 18de Aar behøver den unge Kvinde ro for, at de for hende ejendommelige organer kunne udvikle sig sundt og naturligt". Om det var rektorens ord, der havde så stor vægt, skal jeg ikke kunne sige, men den omtalte skole var ret sen til at lukke pigerne ind, men ellers er der noget der tyder på, at hans synspunkter ikke rigtig slog igennem. Dog mente man fortsat, at det ikke var så godt med for megen matematik. Det kan jo være at lektierne havde et større omfang end nu, hvor det tilsyneladende ikke er så farligt, som man frygtede. Så tillykke til pigerne med 100 års jubilæet!

Der skete med reformen i 1903 også det, at latinskolen blev afskaffet, og erstattet af mellemskolen og gymnasiet, ordningen var robust og holdt sig til 1958, hvor den nye gymnasireform trådte i kraft. I Ribe blev man nu ved at kalde skolen for latinskolen og vi er mange, som har gennemgået det syvårige forløb på skolen og måske af denne grund føler en særlig tilknytning til skolen og de lærere, som fulgte én så længe. Alderssammensætningen dengang medførte, at ordensreglementet måtte indrettes derefter og skolegården blev da også omtalt som legepladsen. Af samme ordensreglement fremgår desuden, at "Skolen kræver, at Eleverne også udenfor skoletiden opfører sig sømmeligt og velopdraget, særligt at de går roligt og ordentlig til og fra Skole. De må ikke besøge Beværtningslokaler eller del-

tage i offentlige Baller eller lignende forlystelser, uden-
tagen i Selskab med Forældre eller Værger"! Også på
dette punkt synes tiderne at have ændret sig! Nu venter
en ny gymnasiereform, så I om nogle år vil kunne for-
tælle at "dengang vi gik i gymnasiet var det andre ti-
der". Hold fast i Jeres erindringer fra skoletiden, de vil
følge Jer gennem tilværelsen og blive til Jeres historie.
Støt interessen for skolens aktiviteter og bevar kontak-
ten med Jeres kammerater!

Som repræsentant for Ripensersamfundet og på
"gamle" elevers vegne ønsker jeg Jer tillykke med eksa-
men. Vi indbyder Jer, sammen med Jeres lærere og Jeres
mange "forgængere" til reception efter translokationen.

Til sidst vil jeg uddele Ripensersamfundets dimit-
tendlegat på 5.000 kr. til en af årets studenter. Legat-
modtageren er indstillet af skolens rektor med følgende
motivering:

Glad dreng - følsom ung mand. Umiddelbar og enga-
geret diskussionsdeltager - eftertænsksom og analyseren-
de. Distræt og lettere forvirret - ansvarlig og samvittig-
hedsfuld. Med på fest og farver - levende optaget af det
daglige arbejde. 100% tilstede i nuet - drømmende og
lettere fraværende. Familiemenneske - intellektuel bog-
orm. En god kammerat - en givende og udfordrende
elev. En sikker leder og samlende figur, der i kraft af
sine personlige egenskaber og sit organisatoriske over-
blik har fremmet fællesskabet i et fornyet elevråd og
været eleverne en god repræsentant i skolens bestyrelse.

Modtageren af Ripensersamfundets legat har mange
facetter. Han har karakteriseret sig selv som "situid",
det vil sige en person, der skifter identitet efter situati-
onen, men på Ribe Katedralskole er vi ikke i tvivl om,
hvem han i virkeligheden er. Et menneske med mange
og rige talenter, med lederevner og stor intellektuel ka-
pacitet, men også følsom og søgende.

Modtageren af Ripensersamfundets legat er Ronnie
Hansen!

K.W. Kastrup

50 års jubilar Ole Ravn Klausen.

Nybyggeriet 2003

I perioden 2002-2003 har Ribe Katedralskole udvidet sine fysiske rammer markant. Udvidelsen er sket som følge af pladsmangel samt ønsket om dels et moderne bibliotek, dels bedre faciliteter på det naturvidenskabelige område. I årsskriftet 2002 bragte vi en kommenteret billedrække, der illustrerede processen, selve byggeriet. I dag står bygningerne færdige, og vi følger derfor op på sidste års billedserie med et lignende indslag, denne gang for at præsentere det endelige resultat af anstrengelserne – den fornyede skole.

Vi begynder i det hjørne af skolen, der vender ud mod Rebslagergangen og Sviegade (1-4). Her finder vi den nye laboratorieføj, der ligger i forlængelse af bygningskomplekset fra 1980.

I det nye laboratorium (3) er der fine forhold, som sætter skolen i stand til at leve op til tidens krav om en styrket satsning på det naturvidenskabelige felt. Bygningen besidder desuden et venligt og lyst indeklima med højt til loftet (så der kan tænkes store tanker!) og store vinduer (2-4).

Herefter bevæger vi os langs hovedbygningen og Sviegade mod den forhenværende rektorbolig – villaen, som den kaldes i daglig tale. I villaen tager vi trappen til øverste etage og åbner et vindue ud mod endegavlen af hovedbygningen, biblioteksgården og den nye bygning i Gravgade (5). Udsigten afslører et intimt, bykerneagtigt miljø, hvor bygningerne ligger tæt, og smalle passager afløses af åbne pladser.

Indtrykket bekræftes og suppleres med mange fine detaljer, når vi bevæger os ind i den nye biblioteksgård (6). Her er der opstået et både hyggeligt og funktionelt pladsrum, hvor eleverne samles i frikvartererne, og hvor der gruppearbejdes ved bænke i timerne (7). På billede 6 ses en situation fra en billedkunsttime. To elever sidder og kæmper med perspektivtegningens mysterier, mens læreren giver råd og vejledning.

Vi bevæger os nu ud af biblioteksgården (8) og om i den tidligere vildhave, der i dag fremstår som en parkagtig plads med masser af bænke og et stort, skyggefuldt træ som midtpunkt (9-10). På billede 9 ses trappetårnet ved det nye bibliotek (har fotografen mon trampet i bedene?). På billede 10 optræder skolens ældste bygning, Puggård, der med sit skæve, vejrbidte og rustikke ydre danner en charmerende kontrast til nybyggeriet.

Dernæst springer vi tilbage til hjørnet af biblioteksgården (8) og videre ud i Gravsgade (11).

Det fine kig ind langs den nye bygning mod biblioteket og hovedbygningen understreger det bykerneagtige præg, der kendetegner denne del af den fornyede skole. Herefter vender vi os 90 grader og kigger ned langs bygningen i Gravsgade (12).

Et vindue står åbent; vi går hen og kaster et blik ind i et af de nye klasselokaler (13-14). Som i laboratoriet er der tale om et lyst og venligt miljø.

Til sidst gør vi ophold i krydset Gravsgade-Sviegade. (15) Herfra kigger vi tilbage på den nye bygning, der trods klasseværelser i to plan føjer sig fint ind i gadebilledet. Den afspejler det arkitektoniske formsprog, der præger gadens øvrige bebyggelse, mens den samtidig fremstår som et funktionelt og tidsvarende byggeri.

Helt galt er det ikke gået med Katedralskolens udvidelse 2002-2003 ...

*Morten Høyrup og
Jesper Bunk.*

Indvielsen af de nye bygninger på Ribe Katedralskole

Ribe Katedralskole holdt indvielse af de nye bygninger den 21. marts 2003 med deltagelse af blandt andre undervisningsminister Ulla Tørnæs. Nedenfor bringes uddrag af ministerens tale

Hjertelig tillykke til Ribe Katedralskole med de dejlige nye lokaler. Jeg har glædet mig til - men også været spændt på - at se, hvordan en sådan opgave kan løses midt i det historiske Ribe. Jeg synes, det er lykkedes overmåde godt.

Jeg har fået at vide, at det rum, vi befinder os i, engang har været gymnastiksal. Da pigerne engang i begyndelsen af 1900-tallet holdt deres indtog i gymnasiet, måtte man bygge om og bygge til for at pigerne kunne få legemsøvelser - som det hed dengang - for det var naturligvis utænkeligt på den tid, at pigerne kunne have den slags fysiske udfoldelser sammen med drengene.

I dag sker ombygning og tilbygning på gymnasieskolerne i vid udstrækning også på grund af ændringer i det omgivende samfund. Nu er der imidlertid tale om ændringer i videns- og arbejdsformer, som har rod i både uddannelsesverdenen og i generelle forandringer i arbejdslivet. Derfor bygges der for eksempel nu studiecentre med biblioteksfaciliteter og it-arbejdspladser til elever, der på egen hånd ønsker at fordybe sig i et eller andet fagligt stof.

Inden vi helt forlader idrætten, har jeg lyst til at fortælle, at min forgænger for nogle år siden fik et brev fra tre piger på Ribe Katedralskole om netop idrætsundervisningen i gymnasiet. De skrev, at de nu havde tabt tålmodigheden med faget. Det tvang dem til fysisk aktivitet, badning i fælles baderum, vådt hår i skoletiden, og det skabte uorden i makeup'en. Det var for strengt.

Ministeren forærede skolen Platons samlede værker på græsk.

Kunne ministeren ikke lige skynde sig at nedlægge faget, spurgte de. Og så ville de iøvrigt gerne have besked inden torsdag, for da skulle de have idræt igen.

Deres commando-raid lykkedes som bekendt ikke. Der er stadig idræt i gymnasiet, og selv om diskussionen om fagrækken i det nye gymnasium først lige er indledt, er jeg ret sikker på, at der også vil være idræt på skemaet i fremtiden

Herefter skitserer ministeren indholdet i den reform, der nu foreligger som forslag til lov om gymnasiet og slutter med at sige:

Det sidste punkt, jeg vil nævne, er lidt vanskeligere at beskrive og definere. Det handler om kulturen i gymnasiet.

Det er måske en banalitet at konstatere, at ethvert menneskeligt samarbejdsforhold mellem to parter er afhængigt af begge parters bidrag. Men i skolen synes dette ikke at være helt så indlysende for alle elever. Et

af hovedpunkterne i reformen er derfor at få alle elever til at bidrage mere til undervisningen og til at tage en større del af ansvaret for deres uddannelse. Og så iøvrigt gennem hele uddannelsesforløbet fastholde dette ansvar. Den tendens, der kan iagttages hos nogle elever, til forsømmelser, manglende forberedelse til undervisningen og øvrige tegn på manglende engagement og ansvarlighed for egen uddannelse for aktiviteterne på skolen, er udtryk for en skæv udvikling. Den udvikling må vendes.

Den senere tids debat har vist, at der er forskellige

Skolens kor optrådte under frokosten.

meninger om, hvordan man sikrer det. Jeg vil gerne være med til at diskutere midlerne, men jeg vil gerne holde fast i følgende udgangspunkter:

Det er en fuldtidsbeskæftigelse at gå i gymnasiet. Det skal være lærerigt, udviklende og udfordrende, og det må gerne være svært og krævende. Eleverne skal deltage i undervisningen, det vil sige møde op til undervisningen, forberede sig til timerne og lave de skriftlige opgaver.

Heldigvis er de fleste elever yderst fornuftige og gode

elever i ordets allerbedste betydning, og jeg ser derfor med optimisme på, at vi kan vende udviklingen på dette område. Nogle vil måske opleve, at mine tanker er et brud med tidsånden. Det har jeg ikke noget imod. Jeg er nemlig sikker på, at mange andre med mig finder, at det er meget vigtigt at tage fat på denne opgave.

Med mine reformplaner lægger jeg altså op til et mere differentieret undervisningsbegreb. Undervisning vil kunne omfatte traditionel klasseundervisning, forelæsninger, gruppearbejde, projektopgaver, virtuelle for-

løb, faglig vejledning og muligvis endnu flere former.

Det kræver også mere af omgivelserne. Der bliver brug for gode skolebygninger med mange elevarbejdspladser, it-faciliteter, et veludstyret bibliotek, laboratorier og meget andet - kort sagt netop den type lokaler, som vi indvier i dag.

Lad mig slutte med endnu en gang at ønske jer tillykke med bygningerne. Og så ser jeg frem til, at vi i fællesskab skal i gang med at implementere reformen, en opgave som vil kræve alle læreres og skoleledelsers aktive medvirken. Det bliver en spændende proces.

Naturvidenskabelige konkurrencer

På Ribe Katedralskole er der hvert år temmelig stor interesse blandt eleverne for at deltage i en eller flere naturvidenskabelige konkurrencer; det drejer sig om Georg Mohr-konkurrencen i matematik og om kemi-, fysik- og datalogiolympiaderne.

Georg Mohr

Georg Mohr var en dansk matematiker, der levede fra 1640 til 1697. Han blev født i København og studerede fra 1662 matematik og filosofi i Holland. Mohrs søn har skrevet en biografi om sin fader, hvori han blandt andet nævner, at Mohr har skrevet 3 bøger. I dag er den ene af disse desværre ikke kendt. De to, man i dag kender til har titlerne *Euclides Danicus* og *Euclides Curiosus*.

I *Euclides Danicus*, der udgives 1672, viser Mohr det vigtige og dengang ukendte resultat, at alle konstruktio-

ner i de første 6 bind af Euclids elementer, kan udføres med passer alene, hvor Euclid brugte både passer og lineal. Hans bog udkom på dansk og hollandsk og var dedikeret til kongen, Chr. d. V.. Den vakte imidlertid ikke stor opsigt og blev hurtigt glemt.

I Georg Mohr-konkurrencen prøver elever med interesse og evner for matematik kræfter med mere udfordrende opgaver. Konkurrencen er en skriftlig prøve, hvor eleverne på 4 timer skal regne så meget som muligt af 5 opgaver. Opgaverne i Georg Mohr-konkurrencen adskiller sig fra undervisningsopgaver ikke kun ved den højere sværhedsgrad; de søger også i højere grad at evaluere elevens kreativitet, opfindsomhed og baggrundviden.

Fysikolympiaden

Olympiaden er en konkurrence for gymnasie- og HTX-elever, der afholdes en gang om året. Fysik-OL er en tretrinsskridt, hvor første del er den lokale konkurrence på de enkelte skoler, de tyve bedste fra alle disse konkurrencer deltager i en national finale, og de fem bedste fra den danske finale går videre til OL, der er en international konkurrence. Fysik-OL er afholdt siden 1966 og har i dag deltagelse fra over 60 lande.

Den lokale konkurrence er teoretisk, eleverne sidder tre timer og løser et antal opgaver. Opgaverne tager udgangspunkt i det teoretiske pensum (derfor er det normalt kun 3.g'ere, der deltager), men arten af opgaverne er lidt anderledes og sværere end en sædvanlig studentereksamensopgave. I den nationale finale og til selve OL er eksperimentelt arbejde også en del af konkurrencen.

Sidste år deltog fem elever i den lokale fysik-OL, hvoraf en, Kiri Damm Knudsen, 3.x gik videre til den nationale finale.

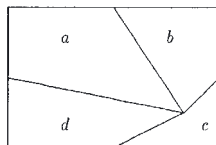
Georg Mohr konkurrencen i matematik 2002

Torsdag den 10. januar 2002 kl. 9-13

Tilladte hjælpemidler: kun skriv- og tegneredskaber

Opgave 1. Fra et indre punkt i et rektangel trækkes forbindelseslinier til de fire siders midtpunkter. Herved opstår 4 områder (polygoner) med arealerne a , b , c og d (se figur).

Bevis, at $a + c = b + d$.

Opgave 2. Bevis, at for ethvert helt tal n større end 5 kan et kvadrat deles i n kvadrater.

Opgave 3. To naturlige tal har summen 2002. Kan 2002 gå op i de to tals produkt?

Kemiolympiaden

I 2003 blev kemiolympiaden afviklet for 35. gang. Det er en stor international konkurrence for unge studerende under 20 år med interesse for faget kemi. Fra Danmark deltager hvert år 4 gymnasielever og de får en 10 dages sommeroplevelse ud over det sædvanlige. Danmarks 4 deltagere udvælges gennem en længere proces. Først er der en lokal udtagelseskonkurrence på de enkelte gymnasier, hvor der regnes et sæt opgaver, og de 3-4 bedste besvarelser sendes til et censorkorps. Censorkorpset udvælger så de 32 bedste besvarelser på landsplan, og i 2003 lykkedes det to elever fra Ribe Katedralskole, Jannie Sørensen og Jakob Heide Jørgensen begge 3z, at komme blandt de 32. Desuden blev Christian Aagaard Thuesen, ligeledes 3z, tildelt en boggave for god besvarelse.

De fire bedste blev udtaget til olympiaden og fik en god oplevelse ved

35th INTERNATIONAL CHEMISTRY OLYMPIAD
ATHENS, GREECE 5 - 14 JULY 2003

35η Διεθν. Ολυμπι. δα Χημείας
5-14 Ιουλ. ου 2003

Datalogiolympiaden

Det lykkedes for Poul Sander, 3.z at nå helt frem til den internationale olympiade "in Informatics" ved University of Wisconsin-Parkside i USA. Skolen ønsker alle de vindende deltagere tillykke.

Yderligere oplysninger om de forskellige konkurrencer kan findes her:

Georg Mohr:

<http://www.imf.au.dk/georg-mohr/>

Fysikolympiaden:

<http://www.birke-gym.dk/fysik/>

Datalogiolympiaden:

<http://www.ddd.gymfag.dk/>

Kemiolympiaden:

<http://www.ke.gymfag.dk/icho/ic.htm>

* * *

Nedenfor følger Jakob Heide Jørgensens beretning om, hvordan det var at deltage i kemiolympiaden

Det var selvfølgelig med en forhåbning om at klare mig godt, at jeg en eftermiddag i efteråret 2002 deltog i første runde i kemiolympiaden. Vi var nogle stykker fra højniveauholdet i kemi, der havde besluttet os for at bruge de tre sidste lektioner en onsdag på at besvare det indledende opgavesæt i stedet for at gå til de sædvanlige religions- og oldtidskundskabstimer. Det kostede godt nok tre timers fravær, men det tog vi ikke så tungt, når det nu gjaldt en faglig olympiade. Vi fik udleveret nogle kemiopgaver, der i sværhedsgrad nok lå en smule over et almindeligt studentereksamenssæt. De var dog ikke sværere end, at man kunne løse en stor del af dem, hvis man lige tænkte sig om en ekstra gang. Det var en sjov udfordring, og jeg kan kun opfordre alle med en smule interesse for kemi til at deltage. Jeg havde dog alligevel ikke regnet med at gå videre til anden runde, men da jeg modtog et brev med en invitation til at komme en weekend til København for at deltage i anden runde, stod det klart, at min besvarelse måtte have været forholdsvis god. Vi var faktisk hele to fra holdet, der gik videre. Ud over mig selv havde også Jannie Sørensen (også fra 3.z, 02/03) klaret skærene. Vi var altså to, der kunne støtte hinanden undervejs.

Langt om længe kom den weekend i januar, hvor vi skulle af sted. Skolen havde været så venlig at dække rejseudgifterne mod, at vi lovede at klare os godt. Dette ville vi selvfølgelig forsøge at leve op til, så til turen havde vi fremskaffet nogle kemiopgaver fra anden runde fra årene før. De var absolut ikke lette, men de fik os da i det mindste til at føle os lidt bedre forberedt. Vi nåede til København og fandt med en smule besvær det sted, vi skulle mødes. Efter en lille bid brød og lidt at drikke dertil blev vi ellers kastet direkte ud i den teoretiske del. Den foregik på stort set samme måde som en almindelig skriftlig kemieksamen: Man sidder hver for sig og har fire timer til at "hygge" sig med et opgavesæt. Der var bare én lille - men særdeles afgørende - detalje til forskel: Sværhedsgraden. Til en normal eksamen får man udelukkende stillet opgaver i stof, man har gennemgået, og man har en reel chance for at nå at løse alle opgaverne. Her var der absolut ingen kære mor! En stor del af opgaverne tog udgangspunkt i komplet ukendt stof, og de af opgaverne, der i det mindste var i kendt stof, var typisk så lumsk konstrueret, at det mere eller mindre tog en evighed at knække dem. Det skal dog også siges, at der ud over de opgaver, der i hvert fald for mit vedkommende var fuldstændig umulige at løse, også fandtes opgaver af lidt mere human karakter. Men da de fire timer var gået og besvarelsene samlet ind, sad jeg alligevel tilbage med en mærkelig blandet følelse af, at jeg ikke havde nået det jeg ville, men samtidig ikke havde kunnet finde ud af mere. Det viste sig heldigvis, at jeg absolut ikke var den eneste, der havde det på den måde. Med undtagelse af en enkelt, som syntes, at det var gået godt nok for ham, konkurrerede alle nærmest om, hvem der havde været i stand til at løse færrest opgaver. Der var endda nogle stykker, der mente, at de havde svaret på så godt som ingenting, og at det lidt, de havde lavet, sikkert også var forkert. Dette og så det faktum, at en pæn del af mine resultater stemte overens med den udleverede

facitliste, gav mig det indtryk, at jeg nok lå ca. midt i feltet.

Næste dag skulle vi så i gang med de praktiske øvelser, som skulle foregå på H.C. Ørstedes Ungdomslaboratorier. Vi skulle lave både en kvantitativ og en kvalitativ analyse. Vi startede med den kvantitative analyse, som i og for sig svarede til en almindelig titrering med efterfølgende beregninger, hvilket var særdeles velkendt fra den normale kemiundervisning hjemme på skolen. Analysen gik ud på at bestemme koncentrationen af kobber (eller mere præcist kobber(II)ioner) i en opløsning ved titrering med EDTA - en såkaldt complexometrisk titrering. Vi fik på forhånd at vide, at præcision og omhu var meget væsentlige elementer i øvelsen, og vi skulle gerne kunne udføre titreringen mindst tre gange med mindre end 0,1 mL afvigelse. Da det jo var en konkurrence, skulle vi selvfølgelig hver især lave vores egne titreringer. Jeg kastede mig derfor straks ud i at lave de forskellige opløsninger, der skulle bruges, og påbegyndte derefter titreringen. Det viste sig dog hurtigt, at det var svært at bestemme det præcise ækvivalenspunkt ret nøjagtig. Man skulle observere et farveomslag fra brungul/grønlig til violet, men desværre skete farveskiftet glidende over rødbrun, og det var derfor ikke til at vide, hvornår man skulle begynde at karakterisere farven som violet. Jeg var således noget usikker på mine resultater, selvom de lå forholdsvis tæt på hinanden.

Den anden del af de praktiske øvelser - den kvalitative analyse - var ikke så velkendt en disciplin som titreringen i første del. Her fik vi udleveret otte flasker mærket fra A til H med opløsninger af otte forskellige ionforbindelser, for eksempel kaliumbromat og natriumthiosulfat. Hvad vi derimod ikke fik oplyst var, hvilken flaske der indeholdt hvilken opløsning. Opgaven var så selvfølgelig netop at finde ud af dette. Aftenen forinden var vi blevet opfordret til at studere tungtopløselige saltes farver, og dette viste sig at være en sær-

deles god idé. Vi måtte nemlig hverken anvende databog eller andre tabeller, men udelukkende blande opløsningerne sammen på kryds og tværs i de udleverede reagensglas og observere hvad der skete. I nogle tilfælde skete der ingenting, i andre blev der dannet et hvidt, gult eller sort bundfald og i et enkelt blev der med tiden dannet små luftbobler. På baggrund af dette kunne man så gå i gang med at løse "puslespillet", hvilket slet ikke var spor let. For det første kendte jeg - på trods af at have fulgt opfordringen om at læse på tungtopløselige saltes farver - ikke alle forbindelsernes farver, og for det andet var det ikke altid så ligetil at få observationerne til at passe sammen med de opløsninger, jeg troede jeg sammenblandede. Efter at have givet sit bud på hvilken flaske, der indeholdt hvilken opløsning, skulle man opskrive afstemte reaktionsskemaer for to af sammenblandingerne, men da man ikke var sikker på, at man havde lavet den første del rigtigt, var dette ret besværligt. Det viste sig senere, at jeg havde fået bestemt fire af de otte opløsninger, og at det ene af de to reaktionsskemaer var korrekt. Jeg havde altså netop halvdele rigtigt, hvilket igen overbeviste mig om, at jeg indtog en midterplacering.

Om aftenen blev der holdt en fest for os. Vi mødtes på et gymnasium og spiste noget thaimad og drak øl og vin. Ud over de andre deltagere var også nogle vindere fra tidligere års konkurrencer til stede og kunne fortælle os lidt om, hvordan det var at være med til den internationale kemiolympiade. Det var meget interessant at høre om, for det var jo sådan set en billet til deltagelse i dette års internationale kemiolympiade, vi kæmpede om. Det var også meget sjovt at tilbringe noget tid i selskab med de andre deltagere, uden at det direkte drejede sig om kemi. Ganske vist var vi samlet, fordi vi var ret dygtige til kemi, og der var da også et par stykker, man kun kunne betegne som inkarnerede keminørder, men langt de fleste virkede til at være ganske almindelige, fornuftige mennesker, som man sagtens kunne tale

om andet end kemi med. Det var derfor en ganske udmærket fest.

Om søndagen var det imidlertid tid til at være mere seriøs igen, for da skulle kåringen af de fire vindere, og dermed de fire danske repræsentanter ved kemi-OL i Athen, finde sted. Vi mødtes på Experimentarium i en slags auditorium med en lille scene. Der blev holdt nogle taler for os, men det varede ikke længe, før vi nåede til det, som det egentlig drejede sig om, nemlig resultatet. De 32 deltagere blev delt op i to grupper - de bedste og de allerbedste, "for der var jo ingen dårlige deltagere". I grupper á fire kom de 16 bedste (altså ikke allerbedste) op på scenen og fik diplom, t-shirt og en databog-cd-rom. Det blev ikke yderligere præciseret, hvordan disse 16 var placeret, og da Jannie var i denne gruppe, fik hun således kun oplyst, at hun lå placeret mellem nr. 17 og 32. På tilsvarende vis blev de resterende 16 kaldt op på scenen og fik de samme gaver og derudover en almindelig databog. Derefter blev reserverne med placering som nr. 5, 6 og 7 og efterfølgende de fire vindere remset op. Da jeg på forhånd havde spået mig selv en midterplacering, kom det som et særligt glædeligt - chok for mig, da jeg hørte mit navn blive råbt op som nr. 6. Der var således ikke nogen billet til Grækenland for mig, men jeg var sandelig også mere end godt tilfreds med at blive anden reserve. Faktisk meldte én af de fire vindere afbud, så første reserve kom med til Athen, hvilket betød, at jeg var næste reserve og dermed så tæt på at komme med, som man overhovedet kunne være. Det kunne have været rigtigt sjovt at være med, tror jeg, men på den anden side ville jeg have været nødt til at tage til Sorø på træningslejr stort set hver weekend fra februar til juni, hvilket også var meget at ofre på det. Til slut kan det lige nævnes, hvordan det gik de fire danskere i Athen: Ud af 232 deltagere fra næsten 60 lande opnåede de placeringer som nr. 105, 151, 184 og 185.

Jakob Heide Jørgensen

Om Flora Danica – en af bibliotekets skatte

Flora Danica 1761 - 1883 i skolens nye bibliotek 2003.

Et bibliotek, der skal fungere i en moderne skolevirkelighed og samtidig bevare sine værdier fra en lang historie, må forny sig. Det er sket på en lykkelig måde med Ribe Katedralskoles ombyggede bibliotek, som vi kunne indvie i sommeren 2003. Der er kommet flere etager, forbindende gangbro, ny opstilling af bøgerne, flere biblioteksfaciliteter, flere arbejdspladser og flere computere, men der er også blevet plads til en montre, hvor gamle og nye bøger kan udstilles, og til en række

egetræsskabe, hvor bibliotekets skatte kan opbevares. Hvad er så en skat?

Det kan være en bog, som for eksempel er betydelig, historisk interessant, værdifuld eller smuk.

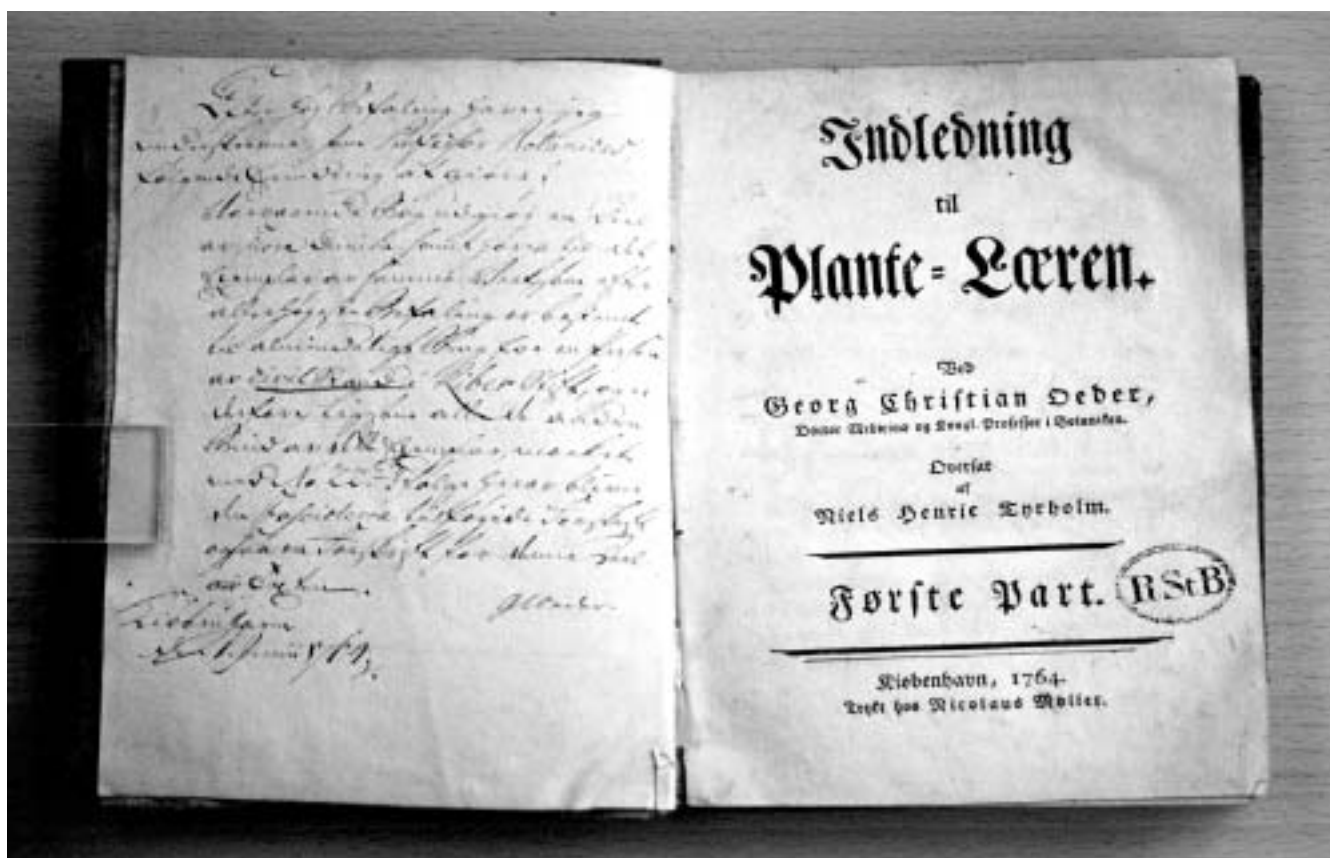
En sådan skat er uden diskussion Flora Danica, som biblioteket har hele to eksemplarer af. Det ene komplette sæt med nummeret 22 på ryggen er givet til Stiftsbiblioteket med dedikation i de første bind af selveste G. C. Oeder, der var værket igangsætter og første

udgiver. Det andet ikke komplette sæt på 4 bind er givet til Ribe Katedralskoles bibliotek med hilsen fra værkets anden redaktør, den berømte naturforsker O. F. Müller, som har været elev her på stedet. Men hvad er det da for et bogværk?

Går man ind på en stor international internetadresse, vil man se Flora Danica beskrevet som "det smukkeste

og fyldigste bogværk om Nordeuropas flora. Det blev tilrettelagt henholdsvis med sort-hvide og med farvelagte kobbertryk, og det blev udgivet i løbet af 122 år (1761 - 1883). Illustrationerne forener artistisk brillans med den yderste videnskabelige præcision, så at de hører til de bedste af deres slags."

Siden er der kommet andre danske floraer, der om-

Oeders dedikation i bibliotekets komplette sæt af Flora Danica. Her står blandet andet: "Til Anbefaling haver jeg som Professor Botanices følgende Erindring at gjøre: Nærværende Bog udgjør en Del af Flora Danica, samt hører til et Exemplar af samme Verk, som efter allerhøjeste Befaling er bestemt til almindeligt Brug for en Person af civil Stand i Riber Stift, og er derfor ligesom alle andre Bind af det Exemplar mærket med No. 22" Underskrevet af G.C. Oeder, Kiøbenhavn den 1. Juni 1764.

Flora Danica Tabula MDLXXX: Valmue, Papaver rhoeas. Et eksempel på illustrationernes "Artistiske brillans og videnskabelige nøjagtighed".
Foto: Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek.

fatter flere planter og anvender en mere avanceret billedgengivelse. Alligevel forbliver Flora Danica en charmerende ældre dame med skarp profil, klare farver og en kæmpe garderobe af smukke kjoler. Selv om udseendet er vigtigt, vil de fleste damer sikkert også gerne værdsættes for deres tanker. Og Flora Danicas tanker mindst ligeså interessante for samtiden og for eftertiden. Det er præcis emnet for dette indlæg. Altså hvilke ideer og visioner lå der til grund for det store Flora Danica-projekt? Hvordan blev de virkeliggjort i værket, og hvilken virkning fik værket nationalt og internationalt?

Mange af oplysningstidens ideer stammer fra Frankrig. Det gælder også dem, der under navnet fysiokratisme vandt indpas omkring 1750 i det enevældige dobbeltmonarki Danmark-Norge. Den fysiokratiske tanke var, at et lands rigdom består i naturen og i en udnyttelse af denne naturs ressourcer, for eksempel minedrift, skovbrug, havebrug og frem for alt landbrug.

Bonden blev anset for at være nationens fundament. De samme tanker finder vi også i Holbergs komedier. I hans komedie Erasmus Montanus lader han med et glimt i øjet bondedrengen Jacob sætte sin studerede bror Montanus på plads:

Jakob: *Den som studerer på de vigtigste Ting, mener jeg har den grundigste Lærdom.*

Montanus: *Det er ret nok.*

Jakob: *Jeg studerer paa Avling og Jordens Dyrkning, derfor er jeg lærdere end Maansøren er.*

Montanus: *Saa holder du groft Bondearbejde for det vigtigste?*

Jakob: *Det ved jeg, at om vi Bønder ville ogsaa tage en Pen eller et stykke Kridt i Haanden, og maale hvor langt der er til Maanen, da ville I Højlærde faa en Ulykke i jeres Maver.*

Det gjaldt altså om at øge produktionen. Fysiokraterne eller "*les économes*", som de kaldte sig, talte i konsekvens heraf også om at fremme de "*oeconomiske*

Videnskaber". Samme mening havde den svenske botaniker Carl Linnaeus (Linné), der var Europas dengang største navn inden for naturvidenskab. Allerede i 1740 havde han udtalt, at man kunne fremelske et lands rigdom ved at udbrede kendskabet til naturen og udnytte de resultater, naturvidenskaben nåede frem til. Naturvidenskaber såsom fysik, kemi, geografi og botanik blev på den måde til "*oeconomiske Videnskaber*" (Birkelund).

Naturvidenskaberne havde det imidlertid ikke godt på Universitetet i København. Man koncentrerede sig efterhånden mest om uddannelse af teologer. De store naturvidenskabsmænd Worm, Bartholinerne, Rømer og Borch hørte forrige århundrede til. De naturvidenskabeligt indstillede studenter tog privatundervisning eller rejste til udlandet til de moderne universiteter, for eksempel Göttingen og Halle i Tyskland. Man talte på højeste sted om det nyttige i at indkalde "*een fremmed Professor*" i naturvidenskaberne. Den lærde dansker Hans Gram sagde med direkte hentydning til Linnaeus, at det kunne være godt for "*Oeconomien*", om teologerne lærte at gøre og benytte observationer i fysik, medicin, botanik og anatomi, "*paa den Maade som de Svenske saavel som andre Nationer hafver begyndt*" (Wagner). To andre forhold hjalp også projektet på gлед.

Der var gået mode i at interessere sig for naturen. Man samlede ved hoffet og i finere kredse på ting fra naturen og indrettede små naturkabinetter med for eksempel pressede blomster eller blomsterbilleder. Der var derfor støtte at hente i toneangivende miljøer.

Danmark befandt sig i noget, der måske kan betegnes som en økologisk katastrofe. De danske skove var næsten udryddet, fordi man hovedløst havde fældet træer for at skaffe tømmer til omfattende bygning af skibe til flåden uden at sørge tilstrækkeligt for at plante nye træer. Her lå en forstmæssig opgave, der også fordrede uddannelse af plantekyndige folk.

Kort sagt, den danske Kong Frederik V lod sig over-

*Georg Christian Oeder von Oeder,
 geboren den 3. Febr. 1728,
 gestorben den 28. Januar
 1791.*

Oeder var læge og botaniker fra Slesvig. Han blev udnævnt til Professor for den nye "Kongelige Botaniske Anstalt" i København 1752. I den egenskab blev han den oplysningsmand, der planlagde og udgav de første dele af Flora Danica. Foto: Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek.

bevise og fik sin minister til at headhunte den dygtige læge og botaniker Georg Christian Oeder (1728 - 91) til København. Oeder var tysker, født i Bayern, havde studeret botanik på det moderne universitet i Göttingen og havde slået sig ned som læge i Slesvig. Den kun 25-årige Oeder kom til København 1752.

Han skulle have været ansat som professor ved Uni-

versitetet, men det gik i vasken. Han skulle efter en noget gammeldags dansk skik disputere på latin for at blive godkendt, og han dumpede skandaløst efter aggressive og veltalende angreb fra de to opponenter. Angrebepunkterne var i småtingsafdelingen og gik mere på det formelle end på indholdet, og han havde besvær med latinen. Om modstanden skyldes konservatisme, intriger i Universitetets ledelse eller uvilje mod, at han var tysker, ved vi ikke. Selv mente han, at det sidste var grunden. Men han havde andre til at støtte sig. Kongen og regeringen udnævnte så Oeder i 1752 til kongelig professor for en ny institution, Den kongelige botaniske Anstalt, uafhængig af Universitetet med den opgave at tage sig af botanik og indretning af den botaniske have i København. Oeder skulle selv udarbejde planer for institutionen. Det gjorde han og fik dem godkendt i løbet af et år: Der skulle anlægges en have til undervisningsbrug. Både lægfolk og studerende skulle have adgang til undervisning og forelæsninger. Der skulle indkøbes botanisk (og siden også anden naturvidenskabelig) litteratur og indrettes et nyt bibliotek med almindeligt udlån, Danmarks første offentlige bibliotek. Embedsmænd, der også havde studeret botanik og naturvidenskab, skulle have fortrin ved embedsbesættelse. Der skulle udgives et værk, nemlig Flora Danica, over alle planter i dobbeltmonarkiet med beskrivelse af planternes nytte eller skade. Der skulle samarbejdes med den medicinske overlæge ved Frederiks Hospital om forsøg med droger af danske lægeurter. Forstbetjente skulle uddannes bedre og medvirke i projektet sammen med slotsgartnere fra de kongelige slotte.

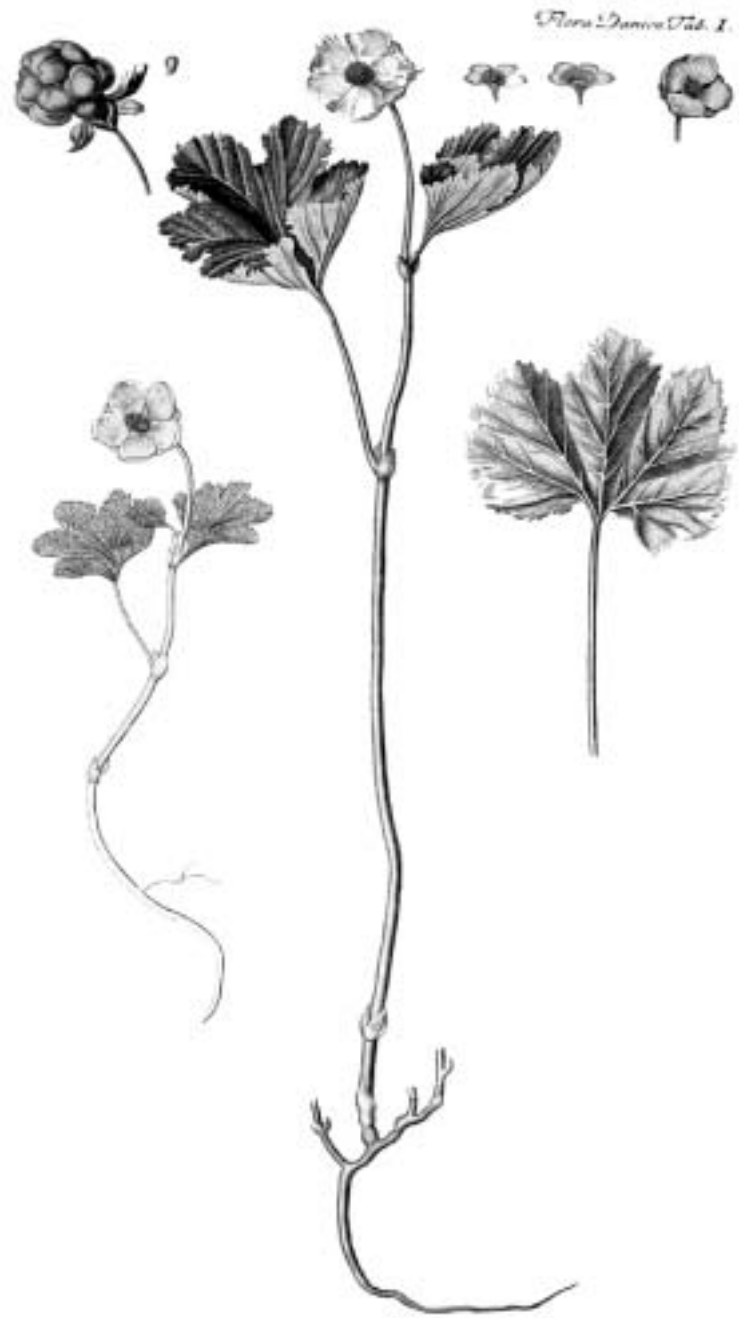
Embedsmænd i kolonierne skulle sende oplysninger om de lokale naturrigdomme. Der skulle udnævnes en professor i økonomi ved Universitetet med henblik på at udbrede kendskab til botanik som praktisk videnskab. Og endelig skulle Oeder rejse rundt i dobbeltmonarkiet for ved selvsyn at undersøge, hvilke planter der fandtes, og hvad de eventuelt kunne bruges til (Wagner).

Det var et stort og dristigt oplysningsprojekt, men altså i sit grundlag helt i pagt med tidens fysiokratiske tanker. Alt sammen skulle det finansieres af "*Chatol-Kassen*", det vil sige af de penge, som kongen selv rådede over til personlige udgifter eller til støtte af offentlige byggerier eller kunst og videnskab. Det kostede, og Oeder understregede, at "*Et Foretagende af denne Slags er ingen Privat-Persons Gierning, dets Fortsættelse udfordrer meer Bekostning, meer Eftertryk og Understøtning, især meer Tid, end der ventes af en privat Persons Kræfter*" (Efterretning). Oeder begyndte straks at anlægge den botaniske have og biblioteket. Han rejste rundt i Holland, England, Frankrig og Tyskland for at besøge botaniske haver, læreanstalter og dygtige botanikere for at finde yderligere inspiration til sit projekt. Han tænkte også på Flora Danica. I Nürnberg hyrede han to af tidens mest fremragende illustratører, kobberstikkeren Michael Rössler og hans søn, tegneren Martin Rössler, og tog dem med til København 1755. De skulle komme til at stå for nogle af de bedste billeder i Flora Danica. Derudover blev der taget initiativ til at uddanne piger i at farvelægge kobberstikkene i de særligt fine udgaver af værket. Eleverne blev hentet blandt fattige piger fra opfostringshuset i København. Oeder rejste dernæst med afbrydelser rundt i Norge 1755-60 for at samle planter. Han valgte at begynde med Norge, fordi den del af landet var mindst beskrevet i den botaniske litteratur, og fordi han naturligvis havde en ambition om selv at finde nogle nye og hidtil ukendte plantearter dér. Han havde taget Martin Rössler med, der derfor kunne tegne planterne ud fra friske eller levende eksemplarer på stedet. Tegningerne blev så sendt til faderen i København, der stak dem i kobber. Oeders ekspedition til de norske fjelde blev fulgt med opmærksomhed af den lokale befolkning. Man smilede lidt ad den lærde mands ubekymrede passion for indsamling af planter. Rektor Peter Dass fra den lærde skole i Trondhjem skrev til en ven i Dan-

mark: "*Oeder var krøben så højt til Vejrs paa de norske Fjelde for at samle Urter, at han ej kunne komme ned igen.*" Men ned kom han jo, sikkert ved gode nordmænds hjælp. Der var andre små og store forhindringer i gennemførelsen af det ambitiøse projekt. Det tog tid, der var efterhånden gået 9 år, siden Oeder var blevet ansat, man blev især utålmodig efter at se noget af det bebudede værk. Og så omsider i 1761 kom Oeders "*Efterretning om et Verk som paa kongelig Befaling skal udgives, Flora Danica kaldet*" ud i offentligheden.

Det var en subscriptionsindbydelse på dansk, tysk, fransk og latin, med al tydelighed henvendt til et nationalt og internationalt publikum. Oeder lover, at første hæfte skal komme 1762. Prisen for et ukoloreret eksemplar var 4 Rigsdaler, og for et koloreret 9 Rigsdaler. Det var relativt billigt. Alligevel blev man senere nødt til at sætte prisen lidt ned for at øge salget, da mindre spektakulære dele af planteriget skulle udgives. Subscriptionsindbydelsen var ledsaget af et prøvetryk af den første tavle, nemlig multebærplanten. Tavlen var valgt, fordi den var smuk, og fordi den var instruktiv. Man ser hunblomst og hanblomst, man ser frugt og både bladens overside og underside. Desuden var planten valgt for at understrege værkets praktiske sigte. Man anså nemlig multebær for at være et effektivt middel mod skørbug. Det var klart en reklame for værket, men ikke kun det. Oeder skrev også her officielt og mere specifikt, hvad værkets plan og intentioner gik ud på, og nye sider i oplysningsprojektet bliver tydeligere.

Flora Danica skal dække floraen i dobbeltmonarkiet, der dengang havde en udstrækning "*fra Elbstrømmen indtil Iishavet*", det vil sige Danmark, Norge, Grønland, Island, Færøerne, hertugdømmerne Slesvig og Holsten, og grevskaberne Oldenborg og Delmenhorst. Emnet er en systematisk beskrivelse af dette store landområdes vilde planter og deres mulige praktiske anvendelse. Det handler ikke om importerede kulturplanter. Man vil derfor lede forgæves efter for eksempel have-

Flora Danica Tabula I: muldebær, Rubus chamaemorus. Dette billede blev også brugt i Oeders reklame, Efterretning om et Verk, kaldet Flora Danica, fra 1761 som et eksempel på værkets kvaliteter. Der vises begge sider af bladene, både han- og hunblomster, og bær og rod. Oeder valgte også denne plante for at understrege værkets nyttige formål, da muldebær blev anset for at være et effektivt middel mod skørbug.

roser eller kartofler, løvstikke eller hvede. Men man kan glæde sig over at finde timian og valmue, mælkebøtte og svalet. Det informative og pædagogiske i dette oplysningsprojekt er iøjnefaldende og interessant. Når værket fik navnet Flora Danica, lå der flere intentioner bag. Det var latin for at give værket et internationalt og naturvidenskabeligt niveau. Hele værket udkom på nationens to sprog dansk og tysk og på latin, så ”endogsaa Udlændinger skal have Nytte af Verket”. Det hed Danica for at beskrive det nationale område. Men national har her ingen eksistentiel betydning, det er en geografisk og politisk afgrænsning. Det er et værk om et dansk område til nytte for danskere og udlændinge. Kendskabet til de beskrevne planter skal imidlertid også spredes til en bredere del af befolkningen. Det er ikke hensigten kun at henvende sig til de professionelle botanikere. Oeder fremhæver, at der især på landet, ”i Skiødet af Naturen”, er en stor mængde nyttige borgere, der har det, der skal til for at være ”Elskere af Videnskaben og Botanikken” uden at være professionelle. I en smuk og central formulering siger han, at ”Botanikken ikke kan blive til almindelig Nytte, saalænge den kun er en Videnskab for endeel faa Botanister”, og ”Videnskaben maa saavidt mueligt uden Skade for dens Grundighed gøres let.” Man tænkte på den interesserede og erfarne planteelsker med en vis uddannelse. Derfor blev der også som gave sendt en hel del eksemplarer til landets stifter, så at biskoppen eller stiftamtmanden kunne stille Flora Danica til rådighed for interesserede blandt de lokale præster (og i praksis også latinskolelærere og andre embedsmænd). De lokale interesserede blev endda opfordret til at bidrage med indsamling af planter og oplysninger til ”Den botaniske Anstalt og Have”. Hver stift fik to ukolorerede eksemplarer, hvoraf ét altså stadigvæk er i Ribe Katedralskoles og Stifts Bibliotek. Oeders udgivelsesplan for værket kan opstilles sådan:

1. En illustrationsdel med planterne stukket i kobber

2. En bog med en introduktion til botanikken
3. En bog med en systematisk liste over planternes navne
4. En tekstdel med udførlige botaniske beskrivelser af planterne
5. En tekstdel med oplysninger om planternes nyttige og skadelige egenskaber

Oeder lægger allerede her mest vægt på værkets illustrationsdel, punkt 1 i planen. Det er også den dyre del, og han må derfor argumentere grundigt for sin sag. Oeder understreger især illustrationernes værdi og nytte. Man kan lettere og hurtigere bestemme en plante, når man kan finde den afbildet i en bog. Og når man skal sammenligne planter hos botanikere, der bruger andre navne for den samme plante, er illustrationen en stor hjælp til identifikation.

Bøgerne under punkt 2 og 3 (introduktion til botanikken og den systematiske liste over plantenavne) skal have lommebogsformat, så de kan tages med ud i naturen og bruges til bestemmelse af planterne på stedet, og altså være separate felthåndbøger. Man kan så forestille sig, at plantesamleren kommer hjem efter sine ekskursioner og så studerer videre på de tungere dele af værket, for eksempel dem om planternes udførligere beskrivelse og deres anvendelse, punkt 4 og 5. Jo, der var tænkt praktisk og pædagogisk.

Hvordan gik det så med projektets gennemførelse og resultater? Oeder kunne udgive det første hæfte af Flora Danica i 1761, samme år som subscriptionsindbyggelsen og ét år tidligere end lovet. I de følgende 10 år udgav han yderligere 9 hæfter, hvert med 60 kobbertavler. På tavlerne stod der kun Flora Danica og et nummer, og den tilhørende tekst var indskrænket til navne og de vigtigste videnskabelige synonymer og angivelse af voksested. Efter Oeder fulgte der hele 9 andre udgivere, indtil værkets samlede illustrationsdel endelig kunne afsluttes 123 år senere i 1884. Det bestod da af 51

hæfter + 3 supplementshæfter med i alt 3240 kobberstik. Der var dog sket nogle justeringer undervejs.

I 1814 blev Norge adskilt fra Danmark, og det blev så besluttet at udelade planter herfra i de kommende udgivelser. Men på et nordisk naturforskermøde 1847 blev det foreslået at medtage de manglende planter fra Norge og de vigtigste fra Sverige, så at værket kunne dække hele Skandinavien, og kong Christian VIII gik ind på forslaget og satte penge af til det. Finansielt stod kongen stadigvæk bag værket. Siden Oeders tid var der opdaget et uoverskueligt antal af "*de blomsterløse*" planter, for eksempel alger, svampe og mosser. For at spare blev afbildningen af dem indskrænket.

Det første punkt i Oeders projekt blev altså gennemført med kun få justeringer. Han nåede desuden at udgive "*Indledningen til Plante-Læren*" på latin, tysk og dansk i to dele i lommebogsformat, i 1764 og 1766. Det var punkt 2 i projektet.

Den planlagte systematiske liste over planternes navne, punkt 3, blev for omfattende, så lommebogsudgaven blev opgivet. I stedet udkom en ordbog over plantenaavnene, *Nomenclator botanicus*, 1769.

Den udførlige beskrivelse af planterne, punkt 4, begyndte han på, men nåede kun at udgive en mindre del om de ureglerlige "*blomsterløse*" planter, *Enumeratio plantarum Florae Danicae*, 1770.

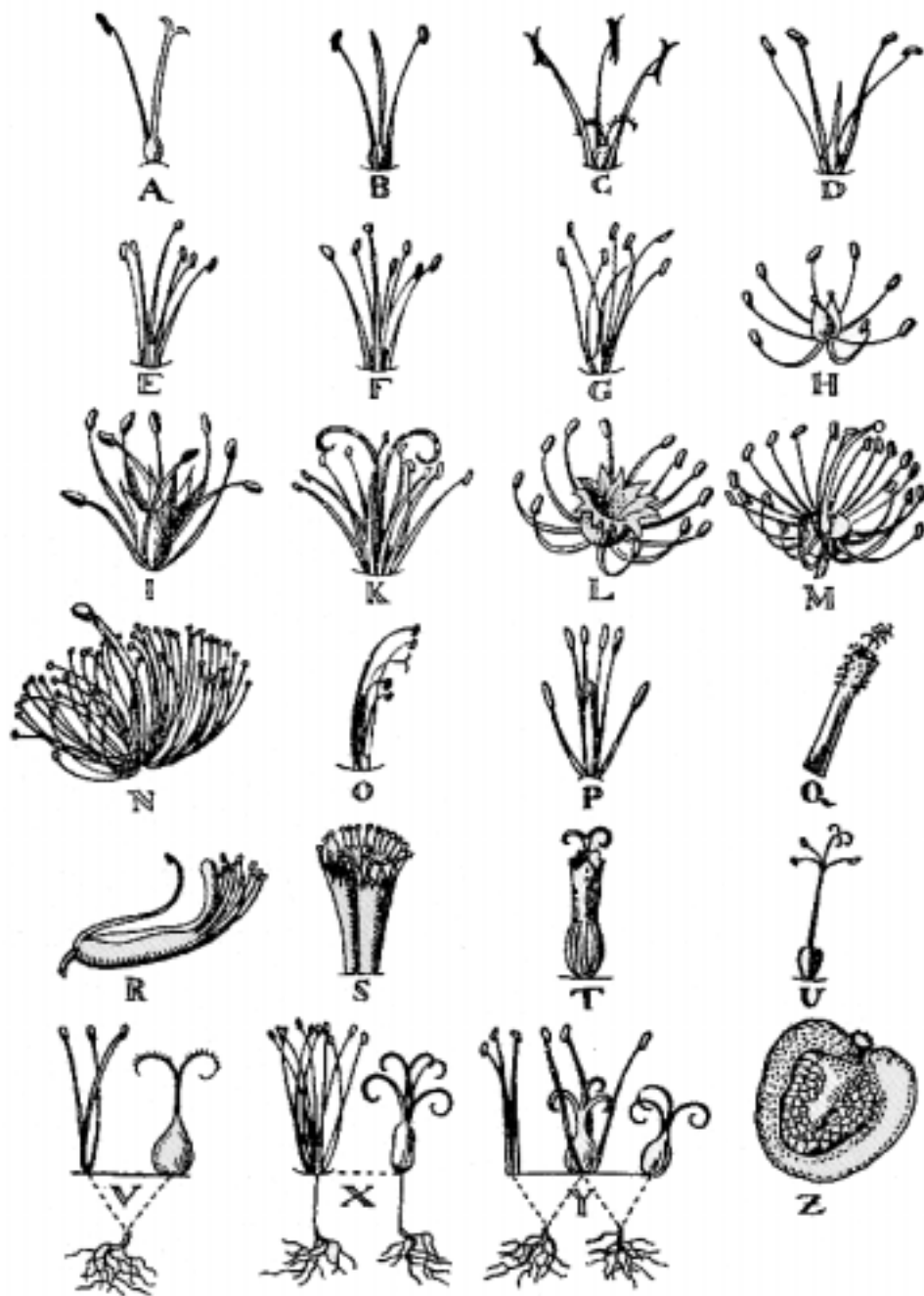
Den planlagte tekstdel om planternes praktiske anvendelse, punkt 5, blev aldrig til noget. Samlet må man altså konstatere, at af de 5 punkter i Oeders store projekt blev de 3 første gennemført som planlagt, de to sidste ikke. Men hans indsats var alligevel imponerende.

Hvad stoppede Oeder? Han engagerede sig ved siden af arbejdet med Flora Danica i politik og økonomi. Han skrev blandt andet om bondens frihed og anordninger til begrænsning af hoveri. Hans forslag til landbrugets struktur var forløbere for de senere landboreformer i Danmark, men han var for radikal og for tidligt ude, og efter Struensees fald i 1772 blev han sat fra bestillingen

som botanikprofessor og udgiver af Flora Danica. Han endte som landfoged i Oldenburg, langt væk fra København. "*Den botaniske Anstalt og Have*" blev nedlagt. Det var klart, at den praktiske del af projektet ikke længere var en del af kongens og regeringens politik (Wagner). Udgivelsen af Flora Danica og den pædagogiske del af projektet blev derimod fortsat. Oeders efterfølger som udgiver blev zoologen og botanikeren Otto F. Müller, der i 1774 reorganiserede bestanden af frieksemplarer til disposition for stifter og enkelte latinskoler, altså også Ribe Katedralskole.

Omkring 1850 modtog også de nyoprettede lærerseminarier eksemplarer. I 1842 blev det i en fornyet plan for værket sagt, at værkets illustrationer må benyttes separat til håndbøger over nyttige planter for "*Forstmanden, Agerdyrkeren, Technologen, Medicineren og Pharmaceuten*" i landet. Der var altså fortsat tænkt på den nationale oplysning.

Hvordan var så det videnskabelige udbytte af Flora Danica? Da Oeder i sin tid rejste rundt i Europa for at få inspiration til sit projekt, var det allerede påfaldende, at han ikke besøgte Carl Linnaeus i Sverige. En af grundene var, at der blæste kolde politiske vinde mellem Danmark og Sverige på dette tidspunkt. En anden grund var, at Oeder som botaniker tilhørte en retning, der stod i opposition til Linnaeus. Oeder havde studeret hos den kendte schweiziske botaniker Haller i Göttingen og havde på sin inspirationsrejse besøgt de betydelige franske botanikere Bernard de Jussieu og Michael Adanson i Paris 1754 (Wagner). Alle disse centraleuropæiske botanikere mente, at et plantesystem skulle baseres på naturens egen orden, det vil sige ordnes i et antal store grupper af slægter efter lighed i mange egenskaber. Hvis to planter altså ligner hinanden i henseende til så mange ting som for eksempel blomst, frugt, blade, stængel og rod, er de fra samme slægt. Det blev kaldt "*det naturlige system*", og det var altså det, Oeder brugte i sin botanik.

Den svenske botaniker Linnaeus (Linné) udviklede et system til klassifikation af planter. Han bestemte planterne efter antal og placering af mandlige og kvindelige kønsorganer, støvknapper og grifler. Deraf navnet Seksualsystemet. Oeder og andre botanikere var modstandere af dette system, blandt andet fordi de anså det for kunstigt. Det var uheldigt for Oeders videnskabelige efterliv, for det enklere og mere praktiske Seksualsystem sejrede.

Linnaeus's system var derimod teoretisk og blev kaldt "*det kunstige system*". Det byggede på noget så simpelt som tal. Linnaeus opstillede sit system med udgangspunkt i antallet af planternes støvblade og grifler. Dem med ét støvblad, dernæst dem med to støvblade og så videre. Og underordnet: dem med én griffel, dem med to grifler og så videre. Han talte faktisk kønsorganer i sit plantesystem og kaldte det ligeud "*Seksualsystemet*." Talprincippet var uhyre simpelt og praktisk anvendeligt, derfor vandt hans system også almindelig udbredelse.

Anderledes med Oeders ideer til klassifikation, som især kom frem i hans "*Indledning til Botanikken*." De fik ikke nogen særlig betydning. Hans udgave af "*det naturlige system*" var for omstændelig, man druknede i et uoverskueligt antal egenskaber og navne. Han opnåede dog, at den blev brugt til lærebog til undervisning i Montpellier og Edinburgh (Wagner).

På listen over synonymymer til planternes navne anbragte han efter Hallers metode det ældste først og det yngste sidst. Derved kom Linnaeus til at stå sidst på navnelisten, hvad den berømte svensker blev fornærmet over.

Den lange udgivelsestid med skiftende redaktører, de manglende tekstdele, der skulle supplere illustrationerne og den hurtigt forældede klassifikationsmetode gav ikke Flora Danica den videnskabelige betydning, som var Oeders oprindelige intention. Men illustrationsdelen blev internationalt anerkendt. Den tyske botaniker Kurt Sprengel skriver i sin ansete bog om botanikkens historie, "*Historia rei botanicae*", fra 1808 (her oversat fra latin): "*Fra Danmark bliver hele vor videnskab oplyst af et bemærkelsesværdigt lys, nu, da der takket være kongens rundhåndethed og G.C. Oeders med brændende iver foretagne plantestudier, udsendes et botanisk skatkammer med nøjagtig undersøgelse af alle de planter, som forekommer i dette rige. Jeg anser Flora Danica for at være et uforligneligt værk. Troværdighe-*

den og den gode kvalitet af afbildningerne, hvis antal nu næsten er 1300, har bidraget til at give værket en første plads blandt de botaniske hjælpemidler" (Wagner).

Endvidere blev andre nationers floraer i flere tilfælde tilrettelagt med forbillede i Flora Danica eller som supplement til værket. Flora Napolitana og Flora Hannoverana blev således planlagt efter model Flora Danica. I Østrig udgav botanikeren Nikolaus Jacquin en Flora Austriaca 1778, som han i forordet kalder "*Østrigs supplement til Flora Danica*". Og i Rusland skriver Peter Simon Pallas i indledningen til sin Flora Rossica fra 1784, at der kan regnes med mere end to tusinde plantearter i Rusland, Tartariet og Sibirien, "*men en stor del af dem udgør planter fælles med Europa, som allerede er afbildet i Flora Danica og Flora Austriaca*." Tilsammen udgør de en betragtelig del af en fælles europæisk billedflora, som Oeder faktisk også taler om i planen for sit projekt.

Endelig blev Flora Danicas illustrationer brugt til de håndmalede dekorationer på det berømte Flora Danica spisestel, som Kong Christian VII bestilte på Den Kongelige Porcelænsfabrik i 1790. Det fornemme spisestel skulle være en gave til Katharina II af Rusland, men hun døde, før de omkring 2000 enkeltdele var færdige. Spisestellet forblev derfor i kongens eje, og det blev første gang brugt ved hans fødselsdagsfest i 1803, og det bliver stadigvæk taget i brug af den kongelige familie og Dronning Margrethe ved særlige lejligheder.

Oplysning er mange ting. Den handler om at være nysgerrig efter at vide noget om alverdens ting. Den handler om at beskrive tingene præcist og rationelt. Den handler om at samle viden om, hvad der nyttigt og skadeligt, og så at formidle denne viden på en klar og forståelig måde og at sprede den ud til alverden igen. Det gør heller ikke noget, hvis formidlingen er smuk. Et sådant smukt eksempel på oplysning er det botaniske projekt, som Oeder indledte i 1761 under navnet Flora Danica.

Lars Ilsøe

Flora Danicas illustrationer blev brugt til håndmalede dekorationer på det berømte Flora Danica-stel, som Christian VII bestilte fra Den kongelige Porcelænsfabrik i 1790, og som stadig er i produktion. Foto: Royal Scandinavia A/S.

Kilder:

Christensen, Carl: Den danske Botaniks Historie Bd.1, København 1924
 Christiansen, M. Skytte: Historien om Flora Danica, København 1973
 Wagner, Peter: Det kongelig værk Flora Danica , in: Flora Danica og det danske hof v/ Ole Villumsen Krog,

Christiansborg Slot, København, 1990
 Oeder, G.C.: Efterretning om et Værk ... Flora Danica kaldet, København 1761
 Oeder, C.G. og andre: Flora Danica, Hæfte 1-51 + Supplements hæfte 1-3, København 1761-1874
 Oeder, G.C.: Indledning til Plantelæren I-II, København 1764-66

Fra 1.a's lejrskole 2003

Rosenborg - kronjuveler eller Nettovarer?

Kronjuveler, søvelefanter og store lokaler med akustik, der kunne lokke enhver korleder. Tja, hvilke unge mennesker ønsker ikke at opleve et sådant sted med alle de kulturelle og historiske facts? Vi gjorde ikke!

Rosenborg! – Hvis du skulle beskrive dine tanker med et ord lige nu, hvad ville det så være? – nemlig, kedeligt! Det var nøjagtig den samme følelse, vi 4 piger sad med, da vi fik opgaven: "Skriv en feature-artikel om Rosenborg slot." Vi håbede at få tildelt et spændende emne, men sådan skulle det tilsyneladende ikke gå. Rosenborg slot. Hvor kedeligt det end lød i vores ører, var det nu desværre blevet et faktum, og selvom vores skuffelse ikke var til at skjule, skulle arbejdet jo gøres.

Vi placerede vores små møller på en bænk i Kongens Have, alt imens vi nød en spegepølsemed i formiddagssolen. Som vi sad der, funderede vi over, om det måske var os - nutidens ungdom, der var noget galt med, og ikke slottet? Måske skulle vi lære at være lidt mere åbne af sind over for ting, vi af natur ikke fandt relevante for vores liv. Vi fandt vores spørgsmål frem. Fra starten syntes vi, de var meget kvalificerede, men nu virkede de pludselig knap så væsentlige, og en frygt plantede sig i baghovedet af os alle 4, alt imens fiktive billeder dannedes i vores kranier - turde vi gå ind til personalet, der højest sandsynlig tilhørte racen "gamle krager" og med garanti forventede at se en masse kulturhungrende charterturister fra Japan med deres Kodak-kameraer, klar til at forevige slottet? Så kom der blot 4 ligeglade gymnasieelever fra Jyllands hede, der ikke havde den fjerneste interesse i et af Danmarks største nationalklenodier. I nogle minutter stod vores hjerner i en såkaldt teenage-fase, hvilket indirekte fortalte meget om vores alt andet end kulturelle bevidst-

hed, for et minut eller to overvejede vi stærkt, om vi bare skulle sige til vores lærer, at vi ikke kunne komme ind, og i stedet gå på Strøget og spise en pizza. Vi blev dog enige om at gå ind! På billetkontoret forklarede vi ekspedienten, at vi hverken havde penge eller studiekort, og efter få minutters overvejelser udskrev hun hurtigt 4 fribilletter. Henrykte og mere åbne over for projektet steg vores humør med op til flere grader. Den behagelige ekspedient, der havde været utrolig venlig over for os, skabte en positiv stemning, hvilket gjorde os mere trygge ved situationen. Vi gik ind på slottet, hvor vi stolte viste vores fribillet frem til herren ved indgangen. Han virkede som en person, der kunne fortælle os nogle røverhistorier, og sagde ja til et interview senere. Først ville vi danne os nogle indtryk af slottet. Vores tankegang var blevet vendt, og pludselig mærkedes en lyst til at andre, især unge, skulle få del i slottets også spændende sider, hvis man bare gad glemme serisøndag, McD og mobiltelefoner en times tid eller to. Vores mål blev dermed pludselig bestemt: At skrive en artikel til det unge publikum, som dermed skulle opleve, hvordan vi havde følt, da vi første gang hørte om Rosenborg.

Elefanter og bjergkrystaller

Efter en gennemgang af alle rummene på slottet og indtryk af, hvordan det må have været at leve som kongelig, bevægede vi os via den berømte stegang for at finde vores ekspedient, der havde lovet os nogle røverhistorier. Ved indgangen fik vi et mindre chok, da den venlige herre efter et vagtskifte var blevet erstattet af en lyshåret kvinde. Hvad gjorde vi nu? Hvilket dilemma – vores røverhistorier var lige gået til middags-pause...

men til vores held kaldte kvinden på os, og vi genkendte hende som den venlige billetssælger, der havde givet os fribilletter. ”Anette, bare Nette” sagde hun med et smil på læben og spurgte, hvad vi gerne vil vide omkring slottet. Det viste sig, at Anette havde arbejdet på slottet i mere end 15 år og kendte til alle de små finurligheder. Et af de helt store spørgsmål var, hvor elefanten på Elefantordenen kom fra, hvorefter hun fortalte, at Christian d. 1. tog på en pilgrimsrejse til Italien i 1470’erne. Her opsøgte kongen paven, der gav ham en orden bestående af en kæde med elefanter og figurer af jomfru Maria, som tegn på broderskab. Elefanterne var i Italien også et tegn på kyskhed, da man troede, at elefanter formerede sig via jomfrufødsel. Da kongen returnerede, producerede kongehuset flere hundrede af disse kæder, men da landet blev protestantisk, kunne man ikke længere bruge Jomfru Maria-kæder. Af økonomiske årsager havde landet dog ikke råd til en omproduktion af kæden, og derved blev Danmarks orden en Elefantorden.

På tronstolen var der på toppen placeret en enorm sten, som gik for at være den mest kostbare ædelsten i verden. Hvad man dog ikke vidste, var at stenen var en bjergkrystal, som overhovedet intet var værd. Tronstolen var desuden udsmykket med en masse andre ædelstene og guldbelægninger. Historien gik på, at den, der sad i stolen havde uanet visdom. Det var dog ikke sandt, men en iscenesættelse fra Christian d. 5.’s side, da han var direkte dum. Det var hans hofmænd, der ordnede alt for ham, så han måtte jo give folket en illusion om, at deres konge var en vis mand.

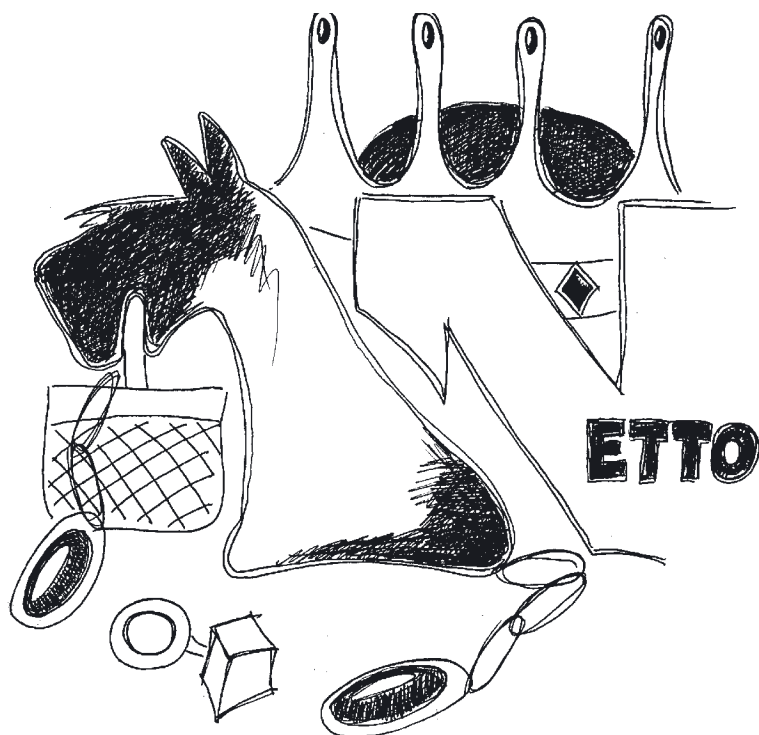
Af interesse spurgte vi Nette, om der nogen sinde havde været forsøg på at stjæle kronjuvelerne. Dette var ikke tilfældet, men der havde derimod været en mand, der forsøgte at stjæle en sabel, men han fortrød og smed jakken med den gemte sabel, inden han skyndte sig at flygte. Under en rundvisning for nogle meget betydningsfulde gæster, som direktøren selv viste

rundt, viste det sig også, at en sølvelefant, der skulle sidde rundt omkring et spejl, på mystisk vis var forsvundet. Den blev aldrig fundet igen.

Smykker fra ”Fætter-BR”?

Efter alle disse historier blev vi enige om, at det nu var tid til at få set det, vi var kommet for – kronjuvelerne! Hvis man ikke finder kronjuvelerne overvældende, kan vi nu konstatere, at man bør få sig nogle nye linser. Der var så meget guld, sølv og ædelstene, at vi for værdien kunne have spist alle de pizzaer, vi ville resten af vores liv, og købe mere tøj end vi nogensinde ville få brug for – gange 200! Det var et storslået syn, og man kunne næsten blive helt skeløjet af at kigge på konge- og dronningekronen med alle de rubiner, smaragder og diamanter. Vi så også den omtalte Elefantorden, der hang i et glasskab, og de tilhørende ting, man ser på kongefamilien, når de ”svinger træbenene”. Meget fascinerende! MEN, var det så de rigtige kronjuveler, der lå på slottet, ville vi vide, hvilket det var. Når dronningen skulle bruge dem, kom der dog ikke en stor pansret varrevogn og 230 politibetjente for at beskytte juvelerne. Nysgerrigt ville vi vide nøjagtigt hvordan, men Anette måtte ikke fortælle os det i detaljer. Hun kunne dog fortælle, at det var i samme kategori, som kom der en gusten midaldrende mand og hentede dem i en Nettopose. Det var ikke til at fatte. Nogle af Danmarks mest betydningsfulde klenodier blev muligvis afhentet i en slatten, gul plasticpose!

Efterhånden havde vi næsten fået alle de historier, Nette kunne huske, og vores besøg på Rosenborg slot var så småt ved at være forbi. Med hænderne fulde af papirer, der med lidt god vilje måske kunne sammenlignes med en 7-årigs, gik vi fire piger op ad trappen, over broen og tilbage til Kongens Have. Begejstringen ville ingen ende tage. Vi havde forestillet os, at vi måske ville spendere en halv time til tre kvarter inde på slottet og derefter tage hjem igen eller blive smidt ud,

fordi vi havde rørt et eller andet, vi ikke måtte, hvorefter en kæmpe, skrigende alarm ville sprænge vores trommehinder. Men nej, til vores store forundring havde vi brugt mere end 2 timer på slottet og var helt bidt af det. Vi kunne sagtens have fået en ok oplevelse ud af det, men det, der gjorde, at vores feature-artikel nu muligvis ville blive værd at læse, var udelukkende rundviseren Anettes skyld.

Kultur eller seriesøndag

Som vi stod der i Kongens Have, skammede vi os. Vi havde ikke været spor open-mindet over for opgaven, vi havde derimod været en del af den typiske danske ungdom, som ikke har den fjerneste ide og interesse for Danmarks historie. Nej, vi ville ikke se noget nyt, og et slot, ej, det er da kun for pensionister og turister. Hvad

i alverden skulle vi bruge det til? Så ville vi hellere en tur ud på Christiania og grine af nogle hash-hoveder. Hvorfor vi havde det sådan, er svært at forklare, men det bunder muligvis i, at vi ubevidst er en del af ungdomsgenerationen anno 2003, der er vant til at få alt serveret på et sølvfad. Det skader ikke, og der går heller ikke et skår af dig, fordi du skal se noget, som måske ikke ligefrem er det mest ungdommelige eller in. Det eneste, vores hoveder var fyldte med før besøget på slottet, var ganske enkelt nutidens uheldbredelige "ungdomssyge" FORDOMME! Nu var vi blot så heldige, at en venlig sjæl løftede hele vores dag og udvidede vores snæversynede opfattelse. Nette gjorde noget af det, der for os virkede umuligt: Hun rokkede ved unge menneskers holdninger. "Voksne" kan skælde ud og holde moralprædikener ind i evigheden, uden resultat, men fordi Anette viste interesse for vores pro-

jekt, og havde en venlig personlighed, fik vi lyst til at være seriøse og gøre noget ud af arbejdet. Hun gik op i, hvad det var, vi skulle lave, og det mindste, vi kunne gøre, var at tilbagebetale det ved at være interesserede.

Hermed en opfordring til unge mennesker. Vi skal have lov til at være unge og nyde vores ungdom, men alting behøver ikke at være "Vi unge" og shoppeture. Hvis vi gad stoppe op en gang i mellem og overskride nogle af de såkaldte "jeg er ung og gider ikke se på gamle ting-grænser", ville vi måske blive overraskede. Overraskede over, at tingene rummer mere, end man umiddelbart forestiller sig. Hvem ville have troet, at et besøg på Rosenborg slot kunne være spændende og tilmed sjovt? Måske er de fleste "kedelige" ting i verden slet ikke så kedelige endda?

Louise, Elisabeth, Ane og Simone, 1.a.

To fag

To lærere i henholdsvis dansk og italiensk skriver i det følgende om et emne, der særligt har optaget dem

Digtes snoede sneglehuse

Hvilken berettigelse har lyrikken anno 2003? Er den ikke blot en gammeldags og unødvendigt kompliceret måde at bruge sproget på? En genre, der er ude af trit med tiden, og som derfor ikke kan sige os noget væsentligt om menneskelivet og verden? Mange synes at være af denne opfattelse. Det er ikke til at sælge lyrik nu om stunder, endsige få lov til at udgive den, hvis man ikke har en privat sponsor i ryggen. Lyrikken mødes med skepsis. Den kaldes uforståelig og forstillet, mens digterne mistænkes for at være moderat til midelsvært vanvittige og opfattes som voldsomt arrogante i forhold til den almindelige dansker.

Måske er det en del af tidsånden, at mange af os tænker sådan. Vi bombarderes hver eneste dag, time, minut med alskens sproglige og billedlige indtryk i et tempo, der udelukker enhver form for fordybelse, men til gengæld baner vejen for det modsatte, overfladiskheden. Selv samfundets spidser synes at være påvirkede af situationen. Politikerne bruger ”papegøjeteknik”, når de udtaler sig til medierne. De anvender nøjagtig de samme skarpe og som regel platte formuleringer igen og igen, så selv fru Hansen fra syttende kartoffelrække har forstået pointen, hvis hun da ikke forinden er død af kedsomhed. Det er synd og skam, for det er formentlig ikke, fordi politikerne ikke har noget spændende at sige, hvis der ellers er tid til det.

Den aktuelle virkelighed er altså langt fra nogen frugtbar jordbund for lyrikken. Men alligevel lykkes den indimellem – endda eftertrykkeligt – også i det

postmoderne Danmark. Et godt eksempel er Søren Ulrik Thomsens digtsamling *Det Skabtes Vaklen* fra 1996. Denne samling omfatter 27 sønderrivende skønne digte, der imponerer ved det sproglige mesterskab, de konsekvent stiller til skue, og som indholdsmæssigt har stor fascinationskraft og ikke mindst holdbarhed.

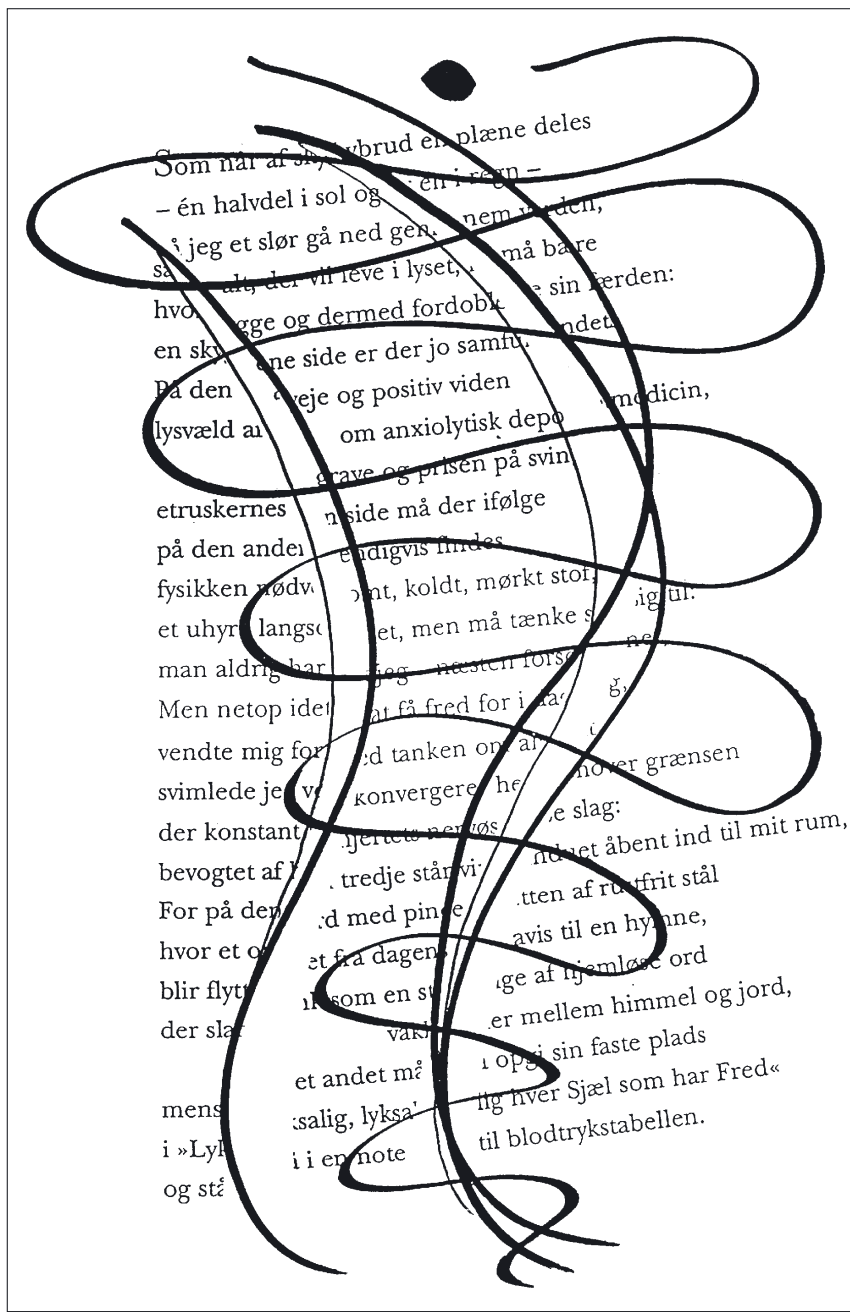
Det Skabtes Vaklen bærer undertitlen og genrebetegnelsen Arabesker. Arabesken er oprindeligt ikke en litterær form, men stammer derimod fra den mellemøstlige dekorationskunst. Den blev til som følge af et religiøst motiveret billedforbud; det blev betragtet som helligbrøde at efterligne Guds skaberværk, så i stedet specialiserede man sig i at udføre abstrakte ornamenter, som altså kaldes arabesker. Disse arabesker består af slyngede og principielt uafsluttede mønstre af stiliserede plantemotiver eller religiøs kalligrafi, ofte kombineret med et geometrisk mønster eller ordnet omkring en symmetriakse. Arabeskformen rummer dermed både det organiske, elegant svungne og det kontrollerede, stringente. Det verdslige såvel som det metafysiske.

I romantikkens Tyskland blev arabesken importeret til filosofien og litteraturen, så den dels kom til at betegne en metafysisk idé om et oprindeligt æstetisk sprog, der magtede foreningen af uforenelige modsætninger, dels en litterær genre. Denne genre dækkede i første omgang en særlig type løst komponerede prosatekster, overvejende tyske, men senere i århundredet overførte en dansker den til lyrikkens felt. J. P. Jacobsen, der først og fremmest er kendt for sine naturalisti-

ske romaner og noveller, var mand for denne bedrift, og hans arabesker står selv i 2003 som noget af det ypperste i dansk litteratur. Digte, der kaster lange skygger over hvad som helst, der skrives i dag og kaldes arabesker.

Den jacobsenske arabeske, som op igennem 1900-tallet er blevet videreudviklet af lyrikere som Tom Kristensen, Henrik Nordbrandt og Søren Ulrik Thomsen, er en frit varierende og kombinerende, kompleks og mønsteragtig form. Den er samtidig – hvad der muligvis kan overraske – en både stram og krævende form, da den er kendetegnet ved avancerede gentagelser i de stadige variationer. Samme motiv, tema, billede eller grammatiske konstruktion gentages løbende, idet der samtidig varieres og lægges yderligere betydning til.

Hos Søren Ulrik Thomsen ligger det arabeske først og fremmest i sætningsbygningen, som er langstrakt og meget indviklet – mønsteragtig. Han anvender samme sproglige skabelon, som man ser i videnskabelige tekster. Ledsætninger underordnes ledsætninger i en tilsyneladende stringent struktur, der imidlertid svulmer voldsomt op, så logikken til sidst overanstreges, og teksten forvandles til kunst. Tag fx denne passage, der udgør én periode (punktum til punktum), i digtet på side 13:

Tilgiv at jeg ser dine knogler før kødet,
 kødet før kjolen
 og kjolen før dit svævende blik,
 for det er december, og mere nøgne
 end den frygtelige kylling,
 jeg tog fra køledisken og straks smed fra mig,
 da dens tynde blod pludselig pibled
 gennem cellofanen og ned i mit ærme,
 er træerne,
 hvis sorte strukturer forfølger mig
 som alt, der er levende, men minder om døden,
 samt alt, der er dødt, men synes at leve;
 regnestykker med syv variable,
 digtes snoede sneglehuse,
 og Nordhavns kraner, der gir sig i vinden,
 mens jeg sover ind i dine lange lemmer,
 men drømmer om højhuse belejrede af stilladser
 og om stilladser behængt med buldrende presen-
 ninger.

Et andet arabeskræk ved Thomsens digte er de ræsonnerende passager, hvor logiske modsætninger afløser og væves ind i hinanden i komplicerede forløb, der hele tiden balancerer på kanten af paradokset, og som netop i kraft af paradoksaliteten lykkes som kunst. I ovenstående citat findes fænomenet i verslinjerne 11-12, hvor parret liv-død flettes så sirligt og stramt sammen, at den betydningsmæssige kontrast udviskes. Her ses det tydeligt, hvad digteren mener om den klare, uanfægtede modsætning og dens evne til at tage eksistensen på kornet. Han udstiller den som et klodset og primitivt forklaringsredskab.

Der arbejdes altså gennemgående med logiske strukturer, som strækkes til det yderste og derefter skubbes lidt længere, så meningen opløses i tvetydigheder, paradokser og sproglige billeder. Disse størrelser indeholder imidlertid en anden form for mening, som er flygtig, fragmenteret og mangetydig. Kunstnerisk, om man

vil. Så snart en samlende mening synes at dukke frem af betydningernes morads, så digtet falder på plads, og læseren kan ånde lettet op, forsvinder den igen uden at lade sig fastholde som mere end et glimt, en fornemmelse. Det betyder ikke, at digtene er meningsløse, men er tværtimod selve meningen. At verden, sandheden, sproget hverken kan fastholdes eller forklares restløst i et rationelt system, men er noget, der hele tiden forskubbes, hele tiden ændrer sig efter uforudsigelige mønstre. Heraf titlen på samlingen, *Det Skabtes Vaklen*. Digtene kredser om og forsøger at iscenesætte den måde, verden vibrerer eller vakler på.

De overordnede modsætninger i digtene er lys og mørke, skabelse og destruktion, liv og død. Der arbejdes altså med de helt store spørgsmål i tilværelsen. Når Thomsen sætter disse modsætninger både på og i spil, så den klare struktur i dem opløses, rokker han ved noget helt fundamentalt i vores måde at tænke på.

Den moderne vestlige måde at anskue verden på er den rationelle, tydeligst udtrykt ved computersprogets endeløse kombinationer af mulighederne 1 og 0. Modernitetens teknologiske og velstandsmæssige fremskridt har vist os, at denne måde at tænke på virker. Verden giver mening og overskud, når vi bærer os videnskabeligt ad. Som en følge heraf er vi blevet så forhippede på denne fremgangsmåde, at vi nu anvender den nærmest uhæmmet på os selv. Vi leder efter årsagen til den mindste menneskelige skavank, tilbøjelighed og egenskab i generne, og nogle drømmer om at kunne designe fremtidens menneskerace med udgangspunkt i den viden, vi skaffer os adgang til i disse år (har man hørt om noget lignende før ... måske skulle man konsultere en historielærer?).

Spørgsmålet er imidlertid, om rationaliteten kan redegøre tilfredsstillende for samtlige eksistensens aspekter. Om livsgåden selv kan sættes på ettaller og nuller, eller om der kræves en helt anden måde at tænke på, og dertil et helt andet sprog, for at bringe sig på

niveau med det hjernesprængende faktum, at vi rent faktisk er til. At vi lever under solen, at solen, jorden og stjernerne findes, og at det muligvis hverken er tilfældigt eller ligemeget. Søren Ulrik Thomsens ambitiøse projekt i *Det Skabtes Vaklen* er at række ud efter et nyt sprog, der kan udsige det usigelige. Han er klar over, at projektet formentlig er dødsdømt på forhånd (hvem kan sige det usigelige?), men det vigtige er, at han gør det alligevel. At han rækker ud. At han strejfer gåden.

Man kan mene, at alt dette er frygtelig kompliceret. Man vil givetvis have ret. Til gengæld er det så rigeligt de intellektuelle anstrengelser værd, når man har ligget i lage hos Thomsen eller en anden stor digter så længe, at man pludselig må genoverveje hele sin måde at opfatte sproget og verden på.

Men hvem siger i øvrigt, at lyrik skal forstås fuldt og helt? Der er mange læsere, der kaster digtene fra sig, fordi de ikke vil gå op som en anden kryds-og-tværs, og som af samme grund opfatter teksterne som uforståelige og irrelevante. Dette beror på en unødvendig misforståelse af, hvad genren går ud på. Hvis en skribent har et klart budskab, som først og fremmest skal forstås let og utvetydigt af læseren, så bør hun/han ikke vælge at udtrykke det lyrisk, men snarere via en journalistisk artikel. Sidder skribenten derimod med en fundamental undren - noget, der ikke vil falde på plads, men som ikke desto mindre trænger sig på og vil udtrykkes, så er lyrikken et oplagt valg. Her handler det ikke længere om at forstå i den gængse betydning af ordet. Det handler snarere om at forstå, hvad det er, der ikke er til at forstå. At fornemme gåden, om man vil.

Det kan være, at denne fornemmelse kommer gennem en helhedspræget forståelse af teksten (som vi stræber efter i gymnasiet). Det kan også være, den primært er båret af en slående metafor eller samspillet mellem en række metaforer. Man bør ikke give op og diskvalificere sig selv som læser, blot fordi et digt ikke lader sig sprætte op og afkode til mindste detalje. Kun

dårlige digtere forstår nøjagtig, hvad det er, de skriver. Der er ikke, og der skal ikke være, nogen endelig facitliste.

Vi vender nu tilbage til det spørgsmål, jeg rejste indledningsvis: Har lyrikken nogen relevans i dag? Svaret må blive ja. Der er fortsat uendelig meget, der unddrager sig sproget, eller som balancerer på kanten af det, så ordene vedvarende må strække sig efter det. Det er nødvendigt, ikke blot besnærende og underholdende, men decideret nødvendigt, at vi bliver ved med at presse sproget til det yderste, så vi kan fravriste det nye erkendelser og opgradere vores kritiske bevidsthed om den måde, vi lever på. Her kan den lyriske digtning noget ganske særligt og umisteligt. Rigtig vellykket lyrik findes dér, hvor sproget strækker sig allerlængst efter det, som er uden for intellektets, følelsernes, sansernes rækkevidde, men som ikke desto mindre har realitet. Lyrikken er den hurtigste og skønneste vej i sproget, den mest uforudsigelige, fintfølende og fascinerende. Jeg ønsker alle nuværende og kommende lyriklæsere masser af spændende oplevelser på denne vej. Man kan trygt begynde hos Søren Ulrik Thomsen.

Jesper Bunk

Dukketeater og ridderdigtning på Sicilien

En væsentlig og interessant del af den italienske region Siciliens folkløse er dukketeater, "l'opera dei pupi" på italiensk og "opra di li pupi" på sicilisk. Forrige sommer på en rejse til Sicilien havde jeg fornøjelsen af at overvære en sådan forestilling i dukketeateret i Palermo. Palermo er en af de tre byer på Sicilien, hvor man har indrettet et rigtigt lille teater med en scene og tilskuerpladser. De to andre byer er Catania og Acireale på østkysten af øen. Tidligere under dukketeatrenes storhedstid fra midten af 1800-tallet og op til omkring første verdenskrig var dukketeatrenes udbredelse langt større, og alene i Palermo var der endnu i 1920'erne over en snes tilbage. Det var ligefrem sådan, at hvert kvarter havde sit eget teater. Det var i høj grad en form for folkets underholdning, som bedsteborgerne holdt sig væk fra, om end handlingen i disse forestillinger har deres forbilleder i nogle klassiske og absolut lødige værker inden for den italienske renæssancelitteratur, der også i dag hører til den litterære kanon inden for det italienske uddannelsessystem.

Sicilien er naturligvis ikke det eneste sted i verden, hvor der er blevet spillet og bliver spillet dukketeater, men vel det sted, hvor man har sublimeret denne form for teater mest, så dukkerne i sig selv er små kunstværker. Således eksisterer der i dag et museum for marionetdukke i Via Butera i Palermo. Museet kan man pudsig nok til dels takke en dansker for. Marianne Vibæk, bosiddende i Palermo, og hendes mand, som er italiener, begyndte i 1960 at samle marionetdukke og med tiden udvidede samlingen sig i en sådan grad, at der var dannet basis for et museum. Marionetdukkerne, der indgår i forestillingerne, er ca. 1 meter høje og prægtigt udsmykkede. De styres med stor professionalisme af snorholdere, selvom ordet snor ikke er helt dækkende i

den sammenhæng, da det på grund af dukkernes størrelse drejer sig om tynde metalsnore, der styrer deres bevægelser. At det at fremstille en sådan dukke ikke er nogen helt enkelt sag, men et håndværk, der tages alvorligt, ses derved, at det er et hverv, der ofte går i arv. Eksempelvis er Vincenzo Argento, der er tilknyttet dukketeateret i Palermo og som stadigvæk fremstiller dukkerne i hånden, tredje generation af en familie, der siden 1896 har haft fremstillingen af marionetdukke som fuldtidserhverv. Den dag i dag er der udover Vincenzo Argento kun to sådanne traditionsrige familier tilbage i Palermo.

Handlingen i stykkerne er forskellig fra teater til teater, da den ligeledes er baseret på flere generationers familietraditioner, men de fleste af forestillingerne har kejser Karl den Store og hans riddere som omdrejningspunkt. Højdepunktet i forestillingen er i reglen tidspunktet, hvor ridderne trækker deres sværd og går i kamp. Det er ofte langvarige og drabelige kampe, hvor

snorholderne for at intensivere dramaet tramper i gulvet for at støje endnu mere en klangen af dukkernes sværd, der rammer mod rustningen, gør i forvejen. Decibel-niveauet bliver altså temmelig højt, og kan foranledige nogle af de yngste tilskuere til selv at bidrage ved at bryde ud i gråd, hvilket var tilfældet ved den forestilling, som jeg overværede. Den udformning af stoffet, som man kender i dag og ofte oplever under forestillingerne, står som ovenfor antydnet i gæld til et par værker inden for den italienske renæssancedigtning. Det drejer sig om de to ridderepos "Orlando innamorato" ("Den forelskede Roland") af Matteo Maria Boiardo fra 1484 og "Orlando furioso" ("Den rasende Roland") af Ludovico Ariosto fra 1516. Det er fortællinger på vers, hvor hovedtemaerne er krig og kærlighed.

Inspirationskilden for disse to værker var den franske middelalders episke digtning og i særdeleshed de to store digtkredse kaldet henholdsvis den karolingiske cyklus, i hvilken Rolandskvadet er det centrale digt, og den bre-

tonske cyklus med fortællingerne om kong Arthur og hans riddere. Rolandskvadet handler groft sagt om Karl den Store og hans ridders kamp mod araberne i Nordspanien, og der berettes udelukkende om barske krige og deres krigsbedrifter, medens kærligheden ikke levnes nogen plads. I den bretonske cyklus derimod spiller kærligheden en central rolle, og der indgår magi og andre eventyrlige aspekter i handlingen.

Boiardo (1441-94) var den første, der smeltede disse to kilder sammen og skabte det originale ved at lade Karl den Stores tapre kriger Roland blive forelsket, hvilket man allerede kan udlede af titlen på det ufuldendte værk.

Non vi par già, signor, meraviglioso
Odir cantar de Orlando innamorato

Disse to vers af anden strofe af "Orlando innamorato", der betyder, "synes I ikke mine ædle herrer, at det er forunderligt at høre en sang om den forelskede Roland", viser med al tydelighed, at Boiardo selv var meget bevidst om sin litterære nyskabelse. I "Den forelskede Roland" tilsidesætter Roland faktisk sine pligter over for kongen for at forfølge sin egen passion i form af den underskønne Angelica. Den eventyrlige handling udspiller sig til lands og til vands, i fortryllede haver med trolde og feer og med drabelige dueller, der varer fra morgen til aften. Da den franske konge Karl VII i 1494 gjorde sit indtog med sin hær i Italien afbrød Boiardo sit værk, der forblev ufuldendt.

Ariostos (1474-1533) intention var egentlig at fuldende Boiardos værk, men i stedet skabte han et, der overgik det i omfang og anseelse.

Le donne, i cavallier, l'arme, gli amori,
le cortesie, l'audaci imprese io canto,
che furo al tempo che passaro i Mori
d'Africa il mare, e in Francia nocquer tanto

“Jeg synger om damer, riddere, våben, elskov, høviskhed og dristige handlinger, som var på den tid, da maurerne drog over havet fra Afrika og voldte så megen skade i Frankrig”. Sådan begynder Ariosto sit epos, der ligesom Boiardos udgøres af strofer på otte vers med hver ellevestavelser. Værket er kendetegnet ved et nærmest mod manierismen pegende umådehold både hvad angår omfang og indhold. Den endelige udgave af værket består af 4.842 strofer og næsten 500 personer. Kompositionen er springende, og der forekommer forskellige handlingsforløb samtidig. Geografisk spænder handlingen fra det fjerneste Asien til Månen, og de mærkeligste skabninger dukker op. Den historiske ramme er også her frankernes kamp mod maurerne, og Ariosto skildrer fantastiske slagmalerier både i form af dueller og egentlige slag mellem hære. Også kærligheden er central, men driver her Roland ud i sindsyge på grund af jalousi, så han raser og hærger indtil han på eventyrligste vis bliver helbredt. Den ulykkelige kærlighed gjaldt Angelica, den orientalske prinsesse, og hans sindsyge var Guds straf over denne kærlighed til en hedning og en straf for at have svigtet kongen. Roland genfinder sin værdighed som kristen krigsmand. Ariosto var en lærd mand, der havde et indgående kendskab til den klassiske mytologi og ældre italiensk litteratur, og der er et væld af skjulte citater i ”Den rasende Roland”. Der er eksempelvis mange skjulte citater, der henviser til Dantes Guddommelige Komædie. Desuden tegner Ariosto et mere komplekst menneskebillede end Boiardo og påpeger med underfundig ironi inkohærens i al menneskelig handling og tro.

I dukketeatrenes handlinger kommer disse nuancer ikke til udtryk, men slagmalerierne kan til tider måle sig med skildringerne og før tæppefald leveres der ger-

ne et stort paradeslag med mange implicerede dukker, der ender i en stor bunke marionetdukker flettet ind i hinanden, før snorholderne badet i sved af anstrengelserne kommer frem for at modtage applausen fra såvel ung som gammel.

Dukkerne er et yndet købeobjekt for turister og kan fås i mange forskellige størrelser og til vidt forskellige priser. Jeg selv kunne ikke afholde mig fra at købe en Roland, Angelica og en maurisk kriger.

Peter Martin Nielsen.

Firenze og en lille bid af Toscana

Studietur for 2.x marts 2003

Lørdag formiddag var der afrejse fra Ribe i bus. Et døgn senere blev vi indkvarteret på et lille hotel i Firenze, og samme søndag eftermiddag kunne vi tage hul på turens program.

Firenze deles i to, en nordlig og sydlig del, af floden Arno. Den sydlige bydel har visse højdedrag og dermed gode udsigtssteder over byen.

Søndagens program var netop en vandretur i Firenze syd for Arnofloden. Vi krydsede floden ad den smukke Ponte Vecchio (en overdækket bro), der som stort set al anden arkitektur i Firenze, er fra renæssancen. Vi vandrede forbi Bobolihaven, Belvederefortet og fulgte resterne af den gamle sydlige middelalderbymur til Porta S. Miniato, hvor der er opstigning til kirken Miniato al Monte og Piazzale Michelangelo, hvorfra der er en fantastisk udsigt over byen. Vejret var fint - italiensk forår.

Sidst på eftermiddagen havde vi en aftale med en dansk guide om rundvisning på Galleri Uffizi, som nærmest må betegnes som Italiens Louvre, en fantastisk samling af malerier. Den berømte handelsslægt Medicifamilien samlede disse værker gennem flere århundreder fra 1200-tallet og frem.

Denne smukke modtagelse i Firenze forsikrede os om byens mange muligheder. Studieturen

var i fagene fysik, historie og geografi, så vi skulle beskæftige os med meget forskellige ting. Endvidere havde vi valgt også at komme uden for Firenze for at få et indtryk af det Toskanske landskab.

Galileis pegefinger og busstrejke

Mandag formiddag stod i naturvidenskabens tegn. Vi besøgte Istituto e Museo di Storia della Scienza, et videnskabshistorisk museum, som indeholder mange gamle og flotte instrumenter. Det der gjorde størst indtryk, var dog hverken astrolabierne, solurene, de gamle

Galileis gravmæle.

kikkerter eller den 3 meter høje armillar-sfære (en model af verdensbilledet bygget i årene 1588-1593), men derimod en lille indtørret genstand: Galileis højre pegfinger, der blev skåret af, da Galileis lig blev flyttet fra sin første begravelsesplads til mausoleet i Santa Croce.

Efter museumsbesøget tog vi en lokal bus til Fiesole, en gammel etruskerby oppe i bjergene ca. 8 km nord for Firenze. Fiesole var længe en magtfuld faktor i Italien, men begyndte at forfalde, da romerne grundlagde Firenze i det 1. århundrede før Kristus. Byen blev næsten jævnet med jorden i 1125. Der er dog stadig det gamle Teatro Romano (bygget i det 1. årh. f.Kr.), hvor der er plads til ca. 2000 tilskuere. Så mange var der dog ikke til 2.x's gladiatorforestillinger.

Efter et par timer herude, hvor vi gik en del omkring, blev vi enige om at tage bussen tilbage til storbyen. Men det var desværre ikke muligt – i hvert fald først omkring midnat. Det viste sig nemlig, at der var busstrejke, hvilket vi ikke havde været klar over, da strejker sjældent annonceres på forhånd. Der var nu kun en ting at gøre: Vi måtte gå tilbage...

Det var der dog nogle, der ikke orkede, så de besluttede sig for at tage på tommelfingeren. Til drengenes store ærgrelse havde pigerne den største succes med det.

Orienteringsløb i Firenze

Selv om 2.x havde deres geografilærer med, syntes vi det kunne være en god ide med

et orienteringsløb i byen. Efter en tur op i Duomoen (Domkirken), hvor der fra Brunelleschis kuppel er en flot udsigt over byen, blev eleverne i grupper sendt af sted på jagt efter de forskellige poster, hvoraf nogle havde ligget og ventet i flere hundrede år. Firenze er en by med mange kirker (det synes 2.x i hvert fald), og nogle af disse kirker er også interessante udfra en naturvidenskabelige synsvinkel. F.eks. er Galilei (1564-1642) begravet (i 1737) i Santa Croce. På hans gravmonument er flere af hans opdagelser illustreret. På pladsen foran kirken skulle eleverne prøve at vurdere vandstanden ved den store oversvømmelse i 1966 – der blev anvendt mange mere eller mindre videnskabelige metoder. Blandt de øvrige poster var også kirkerne San-

Udsigt over Firenze med Brunelleschis kuppel i midten.

ta Maria Novella og San Lorenzo, hvor danskeren Niels Steensens (Steno) grav er. På Santa Maria Novellas facade er ophængt to astronomiske instrumenter, så Solens bevægelse kan følges. Heldigvis var eleverne i stand til at finde alle posterne, så dagens program kunne fortsætte.

Leonardo da Vinci

De fleste har sikkert hørt om Leonardo da Vinci (1452-1519), men de færreste ved nok, at han udover at være maler (det er ham med Mona Lisa) også var billedhugger, arkitekt, videnskabsmand og opfinder. Hans videnskabelige arbejde, der blandt andet omfattede skitser af flyvemaskiner, raketter og kanoner, blev dog først anerkendt længe efter hans død. Vi tog på en lille udflugt til Vinci, Leonardos fødeby, hvor en gammel borg midt i byen er indrettet til Museo Leonardiano. På dette museum er udstillet modeller af cykler, kanoner, helikoptere med mere udarbejdet på grundlag af hans tegninger.

Tasker fra Gucci og byvandring

En formiddag tog vi væk fra renæssancebyen og ud i de nyere industri kvarterer. Vi besøgte modevirksomheden Gucci, som designer og producerer tasker. En ældre pensioneret medarbejder gav os et indblik i denne mere kunstprægede produktion. Taskernes pris var også derfor. Det høje prisniveau skyldes ikke blot første classes råvarer (f.eks. krokodilleskind) og håndværk, men nok så meget design. Den største afdeling er netop afdelingen for stil og design. Dette er fabrikkens egentlige potentiale.

Det eneste problem vi oplevede, var Peders påklædning, han stillede op i en Juventus-fodboldtrøje, det er vist noget af det værste, man kan gøre i Fiorentinas hjemby.

Hen på eftermiddagen var vi igen inde i bykernen, hvor vi med en dansk guide foretog en byvandring. Temaet var byens historie og arkitektur.

Lars på Piazza di Santa Croce.

Vinslot og San Gimignano

I det centrale Chianti Classico vinområde ligger Verrazzano i Greve. Slottet kan ikke ligge smukkere i dette kuperede toscanske landskab. Vi havde mulighed for en travetur i slottets omegn, førend vi fik en grundig indsigt i stedets vinproduktion. Slottet producerer kun kvalitetsvine og har et imponerende lager af vine i kælderen. Meget er tappet på flaske, men store vinmængder lagres i egetræsfade.

Farvel til Firenze

Lige midt i Firenze ligger Mercato Centrale. Her er man lige pludselig væk fra alle turisterne. Mercato Centrale er en af Europas største fødevarerhaller. Der er tale om en bygning i flere etager. Her forsyner byens indbyggere sig med frisk kød, fisk, frugt og grøntsager. Men der er også en mængde specialbutikker. Dette sted var et godt udgangspunkt for fredagens formiddagsindkøb, hvor de sidste euro blev brugt på tasker, fodboldtrøjer og proviant inden bussen med 2.2 dukkede op fra Rom. Og 24 timer senere var vi tilbage i Ribe efter en vellykket studietur.

*Bente Ramskov Andersen og
Jacob Bastholm*

Efter en grundig indføring i vinproduktionens hemmeligheder var der prøvesmagning, hvor vi også fik lejlighed til at smage slottets egen grappa. Grappa er destilleret på vindruer (den druemasse, der bliver tilbage efter vinproduktionen).

Vi fortsatte vores tur ud i det toscanske landskab med en lille afstikker til den gamle middelalderby San Gimignano, som er kendt for sine mange tårne. Tårnene havde oprindeligt en forsvarsmæssig militær betydning, men senere op igennem middelalderen gik der prestige blandt de rige familier i Norditalien om at bygge tårne, hvorfra familierne kunne bekæmpe hinanden. Derfor blev de i senmiddelalderen revet ned de fleste steder i Norditalien. Denne skæbne overgik ikke San Gimignano, som i dag fremstår som en af de få byer, der har bevaret en stor del af sine tårne.

Frode Schöns legat

Nedenfor følger 6 rapporter, som legatmodtagerne har sendt til skolen

University of Western Sydney, Australien

At vågne til skræppende papegøjer som passerer vinduet, heste, køer og får i baghaven, at studere med udsigt over The Blue Mountains og en times kørsel fra Sydney centrum det var min virkelighed i et semester i stedet for mine studier og min bolig på Frederiksberg.

Jeg var så heldig at få tildelt en af Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskoles udvekslingspladser og studerer i øjeblikket som udvekslingsstudent på University of Western Sydney (UWS) på Hawkesbury campus, som er lokaliseret i Richmond 50 km vest for Sydney.

UWS er lokaliseret på seks forskellige afdelinger (campus) vest for Sydney. Universitetet dækker både geografisk og fagmæssigt et stort område med studiemuligheder inden for de fleste universitetsgrene. Antallet af studerende på UWS er omkring 35.000, hvoraf over 5000 er internationale studerende.

Hawkesbury campus dækker primært områder inden for agrikultur (agronom, hortonom, hestevidenskab o.lign.) samt fødevarer- og ernæringsviden. Universitetets heste, køer, får, vinmarker, blomsterparker o. lign. er placeret rundt om på campus.

Inden semesterstart den 3. marts 2003 afholdt UWS et introduktionsprogram for internationale studerende samt for udvekslingsstudenter. Udover generel velkomst og rundvisninger bestod programmet af endelig tilmelding til kurser. Skemalægningen viste sig noget kaotisk, da undervisningen ikke er skemalagt i moduler. Underviseren beslutter selv lektionslængden og placeringen. Derudover findes ingen samlet tidstabel over postgraduate fag (fag på overbygningen af en bachelorgrad), hvilket betyder, at man selv må rundt til de

forskellige lektorer på campus og spørge, hvornår undervisningen i det aktuelle fag foregår, og om det foregår.

Undervisningsformen er forskellig fra den kendte fra KVL. Her baseres karakteren ikke på en afsluttende eksamen, men på et resultat af ugentlige opgaver, præsentationer, laboratorierapporter, større projekter samt en mindre eksamen. Dette skulle give en jævn arbejdsfordeling over semesteret og mindre pres på eksamen. Opgaver og laboratorierapporter er individuelle, mens der er stor forskel på kravene til det individuelle arbejde i laboratoriet fra fag til fag.

Jeg har valgt at følge fagene: "Vinlavning", "Cellebiologi", "Hurtigmetoder i Mikrobiologien" og "Specialområder inden for naturvidenskab og teknologi". Alle disse fag kan meritoverføres til min danske uddannelse.

Faget "Vinlavning" har til formål at give en teoretisk viden og praktisk erfaring inden for moderne vinproduktion og påskønnelse. "Cellebiologi" omhandler primært eukaryote cellers forskellige molekylære mekanismer. Mit projekt i dette fag kommer til at omhandle immunologisk respons til probiotiske bakterier. "Hurtigmetoder i mikrobiologien" drejer sig om nye og hurtigere metoder til mikrobiologiske analyser af vand og fødevarer. Det sidste fag "Specialområder inden for naturvidenskab og teknologi" er et meget åbent fag, hvor man udarbejder en rapport inden for ens interesseområde. Mit projekt kommer til at omhandle den mulige sammenhæng mellem modernælkserstatninger og udviklingen af diabetes type 1. Alt i alt har jeg er meget positivt indtryk af det faglige niveau.

Universitetets placering uden for Sydney og med "The Blue Mountains" i baghaven giver en landlig og

afslappet atmosfære. Med hensyn til bolig er udvalget forholdsvis bredt. Jeg har valgt at bo i en af stedets villaer, som jeg deler med tre australske studerende. Der bor i alt 390 studerende på Hawkesbury campus.

Campus har eget fitnesscenter med tennisbaner, en 50 meter pool, vægte samt et udvalg af timer i kickboksning, body combat, step, body pump, karate og yoga. Derudover har man som studerende 24 timers inter-netadgang. Biblioteket er glimrende og har meget studievenlige åbningstider.

Baren er også en vigtig del af studielivet. Her er åbent flere dage om ugen, hvor man bl.a. kan spille gratis pool. Det er imidlertid torsdag aften tingene sker med forskellige aktiviteter og fest.

Sidst men ikke mindst arrangeres flere aktiviteter og ture i løbet af semesteret. Heriblandt en weekend, hvor man kan lære at surfe, en weekendtur til forskellige vingårde, en bådcruise samt en længere tur til "The Red Center".

Lene Havgaard

Università di Pavia

Som led i min uddannelse på jura ved Århus Universitet har jeg været et semester ved Università di Pavia, Italien. Byen Pavia ligger 35 km syd for Milano i det nordlige Italien; den er en gammel universitetsby, som huser Europas næstældste universitet.

Jeg ankom til Pavia i starten af september 2002 for at tage et tre ugers sprogkursus; ved siden af studierne og gode kollegiekammerater fik jeg efterhånden godt greb om sproget. Da italiensk i opbygning minder meget om spansk, var det sværeste heldigvis ikke grammatikken, men ordene, og i den forbindelse er jeg nødt til at takke Dorte Stig Madsen for hendes fremragende spanskundervisning, som stadig, selv fem år efter, lå frisk i erindring.

De fag jeg var blevet stillet i udsigt, var alle relaterede til konkurrencesituationen inden for EU og ville som sådan også kunne bruges i Danmark, hvilket var en af mine forudsætninger for at tage af sted. Desværre blev disse så aflyst, og jeg måtte se mig om efter nogle andre fag. Valget faldt for det første på international organisation, som på grund af krisen i Irak hovedsageligt koncentrerede sig om FN's hovedorganer og deres virkemåde set ud fra en juridisk synsvinkel. Mit andet fag var komparativ civilproces, der var en gennemgang af de processuelle regler inden for de største europæiske retssystemer samt USA. Begge fag viste sig at være

meget spændende, og jeg kom hurtigt over tabet af de EU-retlige fag.

Under mit ophold benyttede jeg mig selvfølgelig af mulighederne for at se landet og de største byer i den nordlige del: Milano, Torino, Udine, Genoa og selvfølgelig også Venedig. Derudover var der mange muligheder for at se vingårde, hvilket varmt kan anbefales i Ol-treppo regionen, klostre, kirker samt naturligvis ikke at forglemme, fodbold på Giuseppe Meazza San Siro i Milano, hvor såvel Internazionale som AC Milan har hjemmebane.

Pavia som by er med sine 80.000 indbyggere en regulær italiensk provinsby, og bylivet bærer meget præg af, at Milano ligger ganske tæt på. At kalde byen kedelig ville være en overdrivelse, for den er meget smuk og har mange seværdigheder, men decideret sprudlende kan man nu heller ikke ligefrem sige, en undtagelse er dog de dage, der er marked. Der sker der noget, og den ene halvdel af byen forvandles fra stille italiensk cafe-liv til et menneskehav. Byen er derudover med sine alt for mange biler og ganske få parkeringsmuligheder glimrende eksponent for italiensk trafik, som vel bedst betegnes med ordet kaos. Det værner man sig dog hurtigt til, hvilket man kunne synes er en anelse skræmmende, men frem skal man jo, og hurtigt lærer man at rødt lys betyder; "afsted hvis du tror du kan nå det".

I de første uger var jeg indkvarteret i en privat lejlighed hos en italiensk jurastuderende. Han, Pierluigi, var utrolig flink, men hans lejlighed var alt andet end beboelig. Det kunne dog holdes ud i tre uger, inden jeg blev flyttet på kollegium. Først boede jeg i udkanten af byen, et stykke fra universitetet, og derefter på et kollegium, kun for mænd, som var en integreret del af universitetet, og udelukkende var beboet af jura-, økonomi- og statskundskabsstuderende. Det var et godt kollegium med 100 beboere, som ud over mig og en spanier, alle var italienere og utroligt flinke. På kollegiet var der ud over tv-stue, bibliotek og bordtennis også et

fodboldhold. Det spillede jeg af og til med på og lærte derved også nogle af de mere farverige gloser fra det italienske sprog. At der boede så mange jurastuderende på kollegiet gav mig den fordel, at når der var noget fagligt jeg havde problemer med, var hjælpen ikke langt væk. Dette var ideelt under eksamenslæsningen.

Eksamen var for mit vedkommende placeret i midten af januar 2003 og bestod af en mundtlig prøve i begge fag, dog lå der i civilproces en skriftlig opgave til grund for eksaminationen. Da jeg forudsatte, at eksamensformen vel ikke kunne være så meget anderledes i forhold til, hvad man var vant til hjemmefra, fik jeg mig et mindre chok på eksamensdagen. Ikke alene skulle alle møde på samme tidspunkt, klokken 9.00, men alle blev placeret i et auditorium med fire borde nede foran, og så blev man ellers eksamineret efter alfabetisk orden ved et af de fire borde og foran alle de andre ca. 150-200 studerende. Det virkede på mig som en lidet human måde at gøre det på, men ikke desto mindre lod de andre studerende til at være vant til det, og heldigvis gik det da også ganske problemfrit for mit vedkommende,

Efter at have været hjemme i et par måneder kan jeg kun se tilbage på mit ophold i Pavia med glæde. Jeg har fået en del italienske venner, jeg har haft en masse gode oplevelser og rent fagligt er jeg også blevet meget klogere. Ikke desto mindre er det rart atter at være i Danmark hos familie, kæreste og venner, men jeg skal da så afgjort tilbage til Pavia på besøg en gang.

Slutteligt skal lyde en tak til Frode Schön og hustru Valborg, født Windfeld's Fond, for hjælpen til at gøre mit studieophold muligt.

Lasse Thore Detlevsen

Madrid foråret 2002

Da jeg i efteråret 2001, som et led i min uddannelse som BA i erhvervssprog ved Handelshøjskolen i Århus, blev tildelt en plads ved universitetet Alfonso X El Sabio i Madrid, var det en tid med blandede følelser. På

den ene side var der ingen tvivl om, at det ville blive en lærerig og uforglemmelig periode, men på den anden side var det en stor mundfuld at flytte fra alt det, som jeg holder så meget af i Danmark. Men en sådan mulighed byder sig kun én gang, så jeg takkede ja!

Når man siger ja til et sådant tilbud, har man ingen forudsætninger overhovedet for at vide, hvad man går ind til. Uanset hvor meget man forestiller sig hjemme fra, vil man uden tvivl blive overrasket. Selvom Spanien, ligesom Danmark, er medlem af EU og ikke er længere væk end få timer i fly, så er der stor forskel på de to lande. Jeg kom til et land, hvor forholdet til mad, bolig, familie, arbejde og fritid er meget forskellig fra, hvad jeg var vant til. Som eksempler kan nævnes, at retterne er en del forskellige fra de danske. De spiser varmt om middagen (ca. kl. 15) og får et let måltid om aftenen (ca. kl. 22). Der købes for det meste ind på store udendørs markeder, hvor alt er ferskt og råt, og kvinderne bruger megen tid på at lave mad til hele familien. Der findes næsten ikke væg til væg tæpper og gardiner, og husene er langt fra præget af samme finish som i Danmark. Familien er og bliver det vigtigste, hvorfor der ofte bor flere generationer under samme tag. Arbejde og fritid er mere adskilt end i Danmark, selvom arbejdstiden som regel er fra morgen til siesta-start og fra siesta-slut til aften. Landet sover næsten aldrig, og der lægges meget vægt på at gå ud. En stor del af lønnen bruges derfor på at mødes med familie og venner for at spise ude, snakke over en øl og tapas (små portioner af alt muligt spiseligt), se fodbold eller tyrefægtning mm.

At være et sted, hvor kultur og traditioner er så anderledes, tvinger én bevidst eller ubevidst til at se sine egne værdier i et helt andet perspektiv. Man bliver konfronteret med det allerdybeste i én selv, hvilket nok er det mest lærerige, man kan blive udsat for. Nu er jeg atter tilbage i Danmark og funderer ofte over, hvordan nogen kan takke nej til en sådan vidunderlig mulighed for at udvikle sig, og hvordan jeg kunne være i tvivl om

at tage afsted. At rejse til et land så anderledes og gå i gang med en hel ny tilværelse er en oplevelse, der modner mere end noget andet. At skulle påbegynde et nyt studium, finde bolig, transportmidler, indkøbssteder og ikke mindst nye venner var en prøvelse. Jeg er ikke i tvivl om, at et ophold som dette giver mange erfaringer, som man vil kunne nyde godt af resten af sit liv. Jeg føler, at opholdet har givet mig mange erfaringer om studiemiljøet og den generelle kultur i Spanien. Det har givet et andet og større perspektiv at have studeret og boet i udlandet, samtidig med at man bliver internationalt orienteret. At mærke de store kulturelle forskelle på egen krop har givet mig blod på tanden til at lære endnu mere om Spanien og spaniere, og på den måde også forstå mere om os som danskere.

Mange ting har ændret sig efter mit intense møde med Spanien og spanierne, men mest af alt nok mit forhold til tid. "Mañana mañana" er deres direkte såvel som indirekte ordsprog. Mañana betyder i morgen, og ideen med dette ordsprog, som nok siger mere om kulturen end noget andet er, at det vi ikke når i dag, det når vi nok i morgen. I stedet for at lade tiden styre mig, som ofte karakteriserer os danskere, prøver jeg at leve efter dette ordsprog og leve i nuet og i vid udstrækning gøre det, som jeg har lyst til. Der er bestemt ingen grund til at lade sig stresse for mañana mañana.....

Jeg håber, at så mange som muligt vil tage imod et tilbud som dette, uanset hvilken uddannelse, der er tale om, for det er uden tvivl en oplevelse for livet.

Christina Hansen

Woods Hole, USA

Legatet fra Frode Schön og hustru Valborg, født Windfeld's fond, gav mig mulighed for et 4 måneders studieophold fra april til september 2002 på Marine Biological Laboratory i Woods Hole, MA, USA.

Opholdet i Woods Hole havde til formål at varetage det eksperimentelle arbejde i mit speciale i Miljøbiologi

på Roskilde Universitetscenter, omhandlende ammonium dynamik i tidevandspåvirkede saltmarsk- områder.

Marine Biological Laboratory er en af verdens førende marinforskningsinstitutioner, og det var en stor oplevelse at arbejde sammen med mange af de forskere, som jeg ellers kun har stiftet bekendtskab med i litteraturen.

Både studiemæssigt og socialt var opholdet i Woods Hole en stor succes og resulterede i, at jeg nu har fået en Ph.d. på stedet, som jeg påbegynder i september 2003.

Ketil Koop-Jakobsen

Wyoming – Skøn og Utæmmet

Det er blevet sagt, at enten værner man sig til Wyomings landskaber og beruses af dem, eller også løber man skrigende bort. Dette er sandsynligvis en rammen- de udtalelse, eftersom man bliver sluset ind i et menneskeforladt malerilandskab i det øjeblik, man krydser Wyomings statsgrænse.

I mit tilfælde var det første indtryk af stedet nok en blanding af de to yderpunkter. Jeg blev øjeblikkeligt fascineret af det storslåede landskab og den smukke natur. Dog var det med en blandet følelse af spænding og rædsel, at jeg for første gang nærmede mig universitetsbyen Laramie, hvor jeg skulle tilbringe et semester på University of Wyoming i forbindelse med mit engelskstudium. Byen havde sin storhedstid som central jernbaneby på den transkontinentale jernbane, men den ligger nu umiddelbart i en uskøn blanding af Motel 8, Exxon, Taco Bell, McDonald's og trailer parks. Jeg havde mildt sagt svært ved at forestille mig, at dette var den universitetsby, hvor jeg skulle tilbringe mit livs bedste semester.

Laramie har sin beliggenhed i Wyomings sydøstlige hjørne ca. 2 timers kørsel fra Colorados hovedstad, Denver. Byen bryster sig af et indbyggertal på ca. 25.000, men dette er vel at mærke inklusiv universite-

tets studerende, som i ferierne efterlader byen i en døs. Laramie ligger i øde omgivelser, et adjektiv der kendetegner hele staten, med bjerge i begge horisonter. Staten Wyoming er i det hele taget en stat med ekstremer: Brutalt ørkenlignende landskab, sletter, enge, floder, Rocky Mountains, gejsere, varme kilder og som regel hård blæst og høj, blå himmel. Den er ca. fem gange så stor som Danmark, men har kun ca. 450.000 indbyggere!

Selvom universitetet ligger i en af USA's mindst befolkede stater, betød det på ingen måde, at undervisningen var mindre kompetent. Tværtimod var den yderst kvalificeret, og det var forfriskende, at der pludselig var god plads og tid til klassediskussioner og indlæg fra de studerende. Undervisningen bød ligeledes på nye perspektiver og anderledes fortolkninger, der var horisontudvidende. Det tog dog et par uger at vænne sig til at være tvunget ud i aktiv deltagelse, og at man altid skulle lytte efter hints fra underviseren i tilfælde af, at der skulle dukke en quiz op i den næste undervisningssession. Selvom jeg først var skeptisk, kom jeg faktisk til at værdsætte det pointsystem, som dannede grundlag for den endelige karakter, eftersom ens arbejde blev belønnet undervejs og ikke kun afhang af en knald eller fald eksamen ved udgangen af semesteret.

Mange aspekter af opholdet såsom undervisning og

universitetsliv var tæt knyttet til hinanden, idet jeg boede på et af "kollegierne" på universitetets campusområde, spiste i spisesalen, udnyttede universitetets idrætsfaciliteter m.m. Dette betød, at der var udmærkede rammer for et meget socialt liv, der udmundede i mange venskaber og gode betingelser for at forbedre sine sprogkundskaber.

Jeg oplevede, at både studerende, undervisere samt lokalbefolkningen var meget åbne og imødekommende. De var ikke så forvante med udlændinge og udviste derfor stor interesse for os. Mine amerikanske medstuderende havde dog svært ved at forstå, hvordan udvekslingsstuderende kunne leve uden en bil, og det rystede dem, at man kunne betvivle den amerikanske månelanding. Til gengæld blev forskelle som regel studeret med interesse og overvejet nøje, selvom mange af Wyomings cowboys er konservative patrioter, der støtter George W. Bush og naturligvis vicepræsidenten, Dick Cheney, som kommer fra Wyoming. De republikanske grundholdninger kommer ligeledes til udtryk i en udbredt tro på den konstituelle ret til at bære våben, en overbevisning som strider imod den gængse danske holdning til skydevåben, og som nemt danner grundlag for en diskussion.

Laramie bød ikke på store *malls* eller skyskrabere. Til gengæld var der storslået natur og fine rammer for udendørs sport og friluftsaktiviteter. En stor del af Yellowstone National Park ligger i Wyoming, og jeg havde fornøjelsen af at besøge den en weekend i september. Det var en enestående oplevelse, hvor jeg for første gang i mit liv så bjørne, gejsere og varme kilder. Desuden tog min venskabsfamilie mig med ud på ture på langrendsski. Ved disse lejligheder fik jeg lov til at nyde godt af de storslåede omgivelser, der var lige uden for mit vindue samt inden for statens grænser.

For mig er mødet med Wyoming, dets universitet og mine mange lærerige oplevelser uforglemmelige, og i den forbindelse vil jeg gerne benytte lejligheden til at

takke Frode Schöns fond, der var med til at gøre opholdet muligt.

Hanne Munk Hansen

Paris X

Da jeg efter 2 års franskstudier på Syddansk Universitet i Odense mente, at det var på tide at forbedre mine sprogkundskaber og få mere indsigt i fransk kultur, besluttede jeg mig for at tage mit 5. semester i Frankrig.

Semesteret startede i oktober måned. Da jeg skulle indskrive mig til timerne på universitetet Paris X, fik jeg den første smagsprøve på livet i Frankrig. I løbet af ingen tid så jeg mig selv fare op og ned ad gangene fra det ene kontor til det andet, og jeg forstod pludselig, hvilken udfordring Asterix havde fået af Cæsar, da han havde fået til opgave at hente en attest i Det Skøre Hus. Bureaukratiet i Frankrig kræver nogen tålmodighed.

Heldigvis var undervisningen mine løbeture på universitetet værd. Jeg fik her mulighed for at anskue grammatikken fra en fransk vinkel og for at gå i dybden

med enkelte grammatiske problemer som supplement til det overblik over fransk grammatik, jeg havde fået under mine studier i Danmark.

Litteraturtimerne søgte ikke at gennemgå et århundredes forfattere på et semester, men her fremhævede man alle aspekter ved få udvalgte forfattere. Paris X er et universitet med et godt omdømme, når det gælder humaniora; en påstand jeg ikke vil anfægte. Der var tale om engagerede og meget kompetente undervisere, og mit faglige udbytte af mit studieophold ved Paris X var derfor ikke kun stort sprogligt, men også litterært. Som sagt var jeg også taget til Paris for at opdage de kulturelle forskelle, og lige netop inden for undervisningen tog det mig ikke lang tid at opdage dem. Selvom Frankrig kun er halvanden time væk med fly, foregår timerne langt fra som i Danmark. Alt hvad underviseren siger noteres, om det er overflødigt eller ej, og det er ikke på sin rette plads at stille spørgsmålstegn ved undervisningens teorier. Underviserens ord er lov, hvilket jeg også hurtigt forstod var det første de studerende havde noteret i kladdehæftet, da de i sin tid begyndte i skole. Franske studerendes færdigheder i at notere tangerer det absurde, men jeg må ærligt indrømme, at jeg har en vis respekt for deres hurtighed og største orden i noterne, som ikke kun bliver skrevet med en kuglepen, men også med tuscher i alle farver, og hvori de per refleks laver rette linier på alle led. Jeg var ikke i tvivl om, at de kendte til orden.

Orden var ellers ikke noget, som jeg forinden havde forbundet med Frankrig, tværtimod. Men det var heller ikke på alle områder, at ordenen herskede. Da jeg de første dage bevægede mig rundt på Parises boulevarder, tog det mig en evighed at krydse vejene. Der var ingen biler, der standsede for mig ved fodgængerfeltet til trods for den lille grønne mand, som lyste over for mig. Jeg fandt ud af, at der ikke var andet for end at marchere ud på vejen uden at tøve, for sagen var, at bilister, ifølge fransk færdselslov, ikke bør stoppe for en fod-

gænger, med mindre fodgængerens allerede befinder sig ude på vejen. Franske bilister stopper op for fodgængerens i sidste øjeblik, og råber "oh la la" ud af vinduet, og taxachaufførerne tager busbanerne for at overhale trafikken indenom, men i løbet af kort tid havde man vænnet sig til denne form for færdselskultur.

Tilsvarende var trafikken under jordens overflade. Pariserne mødtes i metroen ved Les Halles om morgenen for at tage på arbejde, og da der her ikke eksisterede nogen former for køkultur, måtte man mase sig ind på den smule resterende plads. Metrovognene var så omhyggeligt pakket, at man ikke behøvede at tænke på at holde balancen, selvom man ikke havde noget at holde ved. Det ville ganske enkelt være umuligt at falde til nogen side. Denne form for "vakuumpakning" kunne af og til lede mine tanker hen på de omtalte dyretransporter i Danmark, og når passagererne i metroen prøvede at bane sig vej ud af vognen for at komme af ved det rigtige stop, viste de måske endda lignende stresssymptomer. Når metroen havde passeret de mest befærdede stationer, fik man lidt plads, og man så her franskmændene finde deres bøger og aviser frem for at læse. De havde lært at holde balancen i dette gyngende tog og stå op og læse. Stort set alle havde ansigtet gemt i en bog eller bag en avis, ikke kun i metroen, men selv i biografen så man "Le Monde" og "Le Figaro" udfoldet, inden filmen startede.

I løbet af kort tid var jeg selv blevet til en af disse franskmænd, for hvem metroen havde erstattet cyklen, og for hvem tiden blev udnyttet maksimalt og alligevel på afslappende vis. De fleste har måske allerede disse billeder af franskmænd inde i hovedet, men en ting er at være bevidst om franskmænds måde at leve på, noget andet er at blive en del af disse billeder.

Mange tak til Frode Schön og hustru Valborg, født Windfeld's Fond som gjorde det muligt for mig at leve som en franskmænd for en tid.

Lene Ladefoged Andersen

Glimt fra 1.y's lejrskole 2003

1.y's lejrskole gik til Rødkjærsgade – en dagsrejse fra Ribe. Her arbejdes der i 3 dage med matematik, fysik og kemi.

Afstanden mellem 3 pejlemærker (2 landmålerstokke og en totempæl) skulle bestemmes. Da disse pejlemærker lå på den anden side af et hajfyldt farvand, som 1.y ikke kunne (eller turde?) forcere, måtte der tages andre metoder i brug.

Der blev opmålt en basislinie og teodolitten blev med lidt tålmodighed anbragt i vater på sit stativ. Nu kunne vinklerne til de 3 pejlemærker bestemmes fra begge ender af basislinien. Som det ses, en proces, der krævede stor koncentration.

Og da de 6 vinkler var blevet udmålt, skulle der tegnes, regnes og tænkes. 1.y fik udover sinus- og cosinusrelationerne brug for det kølige overblik i solskinnet på Farmen. Det tog tid at finde frem til en smart og over-skuelige metode. Der blev tastet på graffregnerne, krøllet papir sammen, diskuteret og revet de første grå hår ud af hovedet.

De 6 grupper nåede desværre ikke frem til de samme resultater. Afstandene varierede op til 2 meter, men det var jo også første gang, teodolitten var i brug og måske hajerne distraherede lidt? Til gengæld blev der opnået fortrolighed med anvendelsen af de trigonometriske formler. Her blev matematikken anvendt i praksis.

Den dag det regnede, gik turen i bogstaveligste forstand til Elmuseet ved Tange Sø, der er Danmarks største kunstige sø. Det var kun morgenmadsholdet, der var så heldige at blive kørt de 4,7 km. På Gudenaacentralen, som er Danmarks største vandkraftværk, er der blevet fremstillet elektricitet siden 1921. Der var blandt andet mulighed for at se maskinhallen med de 3 gamle generatorer og en udstilling om vandkraft. 1.y skulle ved hjælp af nogle appelsiner og et par snore prøve at bestemme, hvor hurtigt vandet strømmede hen mod vandfaldet.

Selv om det regnede, var det forholdsvis vindstille, så vindtunnelen måtte sættes til at lave den blæst, der fik vindmøllen til at dreje. Det blev demonstreret, hvordan den elektriske energi fra vindmøllen blev omdannet til termisk energi, så vandet i en elkedel kunne blive varmet op. Nogle elever nåede også, til deres store overraskelse, til erkendelse af at vindmøllens største energiproduktion ikke fremkommer ved vindhastigheder af orkanstyrke, men ved vindhastigheder på cirka 15 m/s, som kun svarer til en vind af kulingstyrke.

Demonstrationen af den 7,5 m høje Van de Graaff generator og Tesla-spolen gjorde stort indtryk. Her sås store gnister og andre spektakulære forsøg.

Torsdag gik turen via en krudt- og fyrværkeriudstilling på Stenomuseet i Århus tilbage til Ribe.

Søren Hansen og Bente Ramskov Andersen

Gymnasiets opbygning og de valgfag, der tilbydes

Sproglig linie

3. g	Idræt 2 timer	Dansk 4 timer	Historie 3 timer	Religion 3 timer	Billed- kunst 2 timer	Oldtids- kundskab 3 timer	Valgfag 4-5 timer	Valgfag 5 timer	Valgfag 5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
2. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Fortsætter- sprog 4 timer	Geografi 3 timer	Begynder- sprog 4 timer	Engelsk 4 timer	Naturfag 4 timer	Valgfag 4-5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
1. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Fortsætter- sprog 4 timer	Biologi 3 timer	Musik 3 timer	Begynder- sprog 4 timer	Engelsk 4 timer	Naturfag 4 timer	Latin 3 timer	I alt 33 timer pr. uge

Sproglig linie

De mørke felter er obligatoriske fag, der er fælles for både sproglig og matematisk linie. De grå felter er fag, der er obligatoriske for sproglig linie alene. Fortsætter-sprog er tysk eller fransk. Begyndersprog er enten fransk, russisk, spansk, tysk eller italiensk. Naturfag består af elementer fra matematik, fysik og kemi.

på Ribe Katedralskole

Matematisk linie

3. g	Idræt 2 timer	Dansk 4 timer	Historie 3 timer	Religion 3 timer	Billed- kunst 2 timer	Oldtids- kundskab 3 timer	Valgfag 4-5 timer		Valgfag 5 timer	Valgfag 5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Sprog 2 4 timer	Geografi 3 timer	Engelsk 4 timer	Matematik 5 timer		Fysik 3 timer	Valgfag 4-5 timer		
2. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Sprog 2 4 timer	Geografi 3 timer	Engelsk 4 timer	Matematik 5 timer		Fysik 3 timer	Valgfag 4-5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
1. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Sprog 2 4 timer	Biologi 3 timer	Musik 3 timer	Engelsk 3 timer	Matematik 5 timer		Fysik 3 timer	Kemi 3 timer	I alt 32 timer pr. uge

Matematisk linie

De mørke felter er obligatoriske fag, der er fælles for både sproglig og matematisk linie. De grå felter er fag, der er obligatoriske for matematisk linie alene. Sprog 2 er tysk, fransk, russisk, spansk, eller italiensk.

På sproglig linie tilbydes følgende fag på højt niveau:

	Gennemsnitligt ugetimetotal	
	2.g	3.g
latin	5	5
græsk	5	8 (incl. oldtids-kundskab)
samfundsfag	5	5
musik	5	5
biologi	5	5
matematik	5	5
engelsk	-	5
tysk	-	5
fransk	-	5
russisk	-	5
spansk	-	5
italiensk	-	5

Valgfagene består af fag på *højt niveau* - det vil sige fag, der strækker sig over mindst 2 år eller bygger videre på et 2-årigt obligatorisk fag - og fag på *mellemniveau*.

Som fag på *mellemniveau* med 4 ugentlige timer i 2.g eller 3.g tilbydes:

Billedkunst, biologi, datalogi, dramatik, erhvervsøkonomi, filosofi, geografi, idræt, kemi, latin, matematik, musik, psykologi og samfundsfag.

Valg af fag: I 1.g vælges sprog. I 2.g vælges ét fag og i 3.g skal man have 3 valgfag.

Alle elever skal vælge mindst to fag på højt niveau.

Sproglige skal vælge mindst et sprog på højt niveau.

Matematikere skal vælge mindst et af fagene matematik, fysik, kemi, biologi, samfundsfag eller musik på højt niveau. Elever på matematisk linie, der vælger samfundsfag eller musik på højt niveau skal yderligere vælge mindst ét af fagene matematik på højt niveau, fysik på højt niveau, biologi på mellemniveau, datalogi på mellemniveau, geografi på mellemniveau eller kemi

På matematisk linie tilbydes følgende fag på højt niveau:

	Gennemsnitligt ugetimetotal	
	2.g	3.g
matematik ^{x)}	-	5
fysik ^{xx)}	-	5
kemi	5	5
biologi	5	5
samfundsfag	5	5
musik	5	5
engelsk	-	5
tysk	-	5
fransk	-	5
russisk	-	5
spansk	-	5
italiensk	-	5

^{x)} Matematik i 1.g er fælles for alle. I 2.g kan matematik vælges på obligatorisk niveau eller på højt niveau. Hvis man vælger højt niveau allerede fra 2.g undervises man på særligt hold og fortsætter på højt niveau i 3.g. Hvis man vælger matematik på obligatorisk niveau i 2.g, kan man vælge at slutte på dette niveau eller at fortsætte i 3.g med matematik på højt niveau.

^{xx)} Fysik på højt niveau kan kun vælges i et 2-årigt forløb sammen med matematik .

på mellemniveau.

Sproglige kan vælge både græsk og latin på højt niveau i 2.g. I dette tilfælde fravælges et af de øvrige sprog.

Der er mange muligheder for at kombinere fag. Man kan vælge tre naturvidenskabelige fag, man kan vælge tre sprog i 3.g eller man kan kombinere sprog, naturvidenskab, samfundsfag og musik. Nogle hold vil bestå af både sproglige og matematiske elever, andre hold alene af sproglige eller matematikere. Skolen kan ikke garantere, at der oprettes hold i alle tilbudte fag, men vil søge at opfylde elevønsker bedst muligt og tage særligt hensyn til højniveaufag.

Julelegater 2002

P. Schmitz og hustrus legat

Nina Thorup Dalgård, 2b

Jonas Sanberg Jensen, 1y

Lektor C. Amorsens legat

Niels Christian Buhl, 2z

Kirsten Elisabeth Abildgård Pedersen, 1a

Thomas Haubjerg Højen, 3a

Øllgårds legat

Kræn Vodder Nielsen, 1x

Alma Lønne, 2y

Nis Nissens legat

Steffen Uglvig Jensen, 2x

Esben Bock Michelsen, 3y

Mia Shil Aalund Kirkegaard, 1b

Nina Quist Pedersen, 3b

Tine Vestergaard Lolk, 2c

Stipendiefonden

Lars Hansen Jepsen, 1z

Jannie Sørensen, 3z

Marie Fjeldsted Nissen, 2a

Signe Lund, 3x

Stine Bleeg Christiansen, 1c

Studenter 2003

3a

Bjarne Christensen, Louise Nørskov Christensen, Wickie Schweitz Christensen, Marianne Eiby Christofersen, Stine Madvig Evald, Betina Torp Hundebøl, Thomas Haubjerg Højen, Karina Juhl Jensen, Christian Raun Jepsen, Birgitte K. Lund, Dorte Lund, Joan Løhndorf, Jakob Smidt Madsen, Lotte Seide Mortensen, Rasmus Godsk Pedersen, Sara Potter, Gitte Rasmussen, Sanne Skovby Rossen, Jens Stenumgaard, Randi Skovbjerg Sørensen, Stine Mølgaard Sørensen, Anders Linder Vad.

3b

Ole Ladegaard Andresen, Lisbeth Birkelund, Thomas Gram Callesen, Louise Hieronymus Christiansen, Ditte Susanne Ulv Gregersen, Ronnie Hansen, Anne Vodsø Husted, Johannes Frederikus Krabben, Karen Ingegerd Lorenzen, Anne Juhl Madsen, Sara Hjorth Madsen, Heidi Malene Nielsen, Kirsten Nordlund Nielsen, Nina Quist Pedersen, Thomas Brinch Rødgaard, Judith Kjær Svendsen, René Ølgaard Thomsen, Jacob Heibøll Tjellesen, Sara Birk Varberg, Caroline Von Domarus.

3x

Charlotte Olga Andresen Boysen, Mette de Lorent Gad, Lars Christen Gadgaard, Dorte Vestergård Grejzen, Rasmus Christensen Hamann, Kihva Lee Jensen, Lotte Østergaard Jessen, Hanne Ølholm Jørgensen, Mikkel Yde Kielberg, Kiri Damm Knudsen, Signe Lund, Daisy Mathiesen, Mie Grøn Nørgaard, Jørgen Schmidt, Laurids Jens Schmidt, Heidi Tobiasen, Maria Viva.

3y

Karsten Andersen, Kristian Ladekær Bjerg, Louise Falkenberg-Hansen, Mads Bertram Højland Gath, Mads Gejl Pallesen, Mads Paludan Goddixen, Simon Toft Hansen, Charlotte Rosengård Jansen, Sanne Skov Jensen, Rikke Warming Jørgensen, Anders Larsen, Lotte Frederiksen Lind, Esben Bock Michelsen, Maria Winkel Pedersen, Morten Rishede Philipsen, Sunita Pojskic, Nanna Moltesen Ravn, Heidi Mølgaard Sommerset, Stine Rosendahl Thyssen, Jeppe Wolf.

3z

Maria Vonsild Andersen, Kathrine Brunsgaard, Britta Gammelgaard, Jesper Skytte Hansen, Kevin Hejn, Mathias Frank Holmquist, Pernille Klok Ingvartsen, Karina Rahbek Jespersen, Jakob Heide Jørgensen, Henrik Lauridsen, Pia Lykke-Madsen, Jesper Lund Madsen, Julie Kamp Nielsen, Simon Dalsgaard Nielsen, Mette Tejlgaard Uhre Regel, Poul Sander, Jytte Schøler, Jannie Sørensen, Signe Strandberg Sørensen, Christian Aagaard Thuesen, Rikke Lynggaard Thuesen, Malene Broholm Vejrups, Benn Vestergaard.

Sommerlegater 2003

Thorsens Legat

Esben Bock Michelsen, 3y

Mette Gad, 3x

Jubilæumslegat

Pernille Grarup, 1b

Emil Møller, 1z

Maria Damkjær Hansen, 2z

Brock Iversen og Jens Thue Jensens Legat

Charlotte Boytang, 3x

Haunstrup Andresens Legat, Ellen Reinckes Legat og Søløjtnant Grønbæks mindelegat

Jens Stenumgaard, 3a

Sechers Legat

Sanne Rossen, 3a

Greisens mindelegat

Nina Pedersen, 3b

Jens Chr. Petersens Legat

Randi Skovbjerg Sørensen, 3a

Korsgaards Legat

Mia Steno Hansen, 2a

Moltkes Legat

Henrik Lauridsen, 3z

Helle Jensen, 1y

Ripensersamfundets Legat

Ronnie Hansen, 3b

Sydbanks Legat

Mads Paludan Goddixen, 3y

Frøs Herreds Sparekasses Legat

Mette Regel, 3z

Morten Philipsen, 3y

Janni Sørensen, 3z

Jyske Banks Legat

Jakob Jørgensen, 3z

Danske Banks Legat

Mie Nørgaard, 3x

Nordeas Legat

Julie Kamp Nielsen, 3z

BG Banks Legat

Judith Kjær Svendsen, 3b

Skjern Banks Legat

Kiri Damm Knudsen, 3x

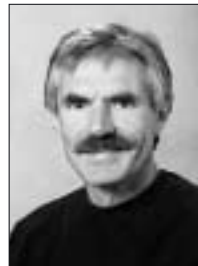
Hanne Aagaard (HA)
Lektor
fransk, engelsk
Vibevænget 1, 6760 Ribe
75 42 30 92
E-mail: ha@ribekatedralskole.dk

Søren Andersen (SA)
Årsvikar
idræt, kemi
Skolegade 90A 1. 6700 Esbjerg
86 20 26 68
E-mail: sa@ribekatedralskole.dk

Elisabeth Abrahamsen (EA)
Lektor
historie, engelsk
Grævlingetoften 15, 6760 Ribe
75 44 52 84
E-mail: elisabeth@ribekatedralskole.dk

Jacob Bastholm (JB)
Lektor
historie, geografi, studievejleder
formand for Pædagogisk Råd
Damvej 20, 6760 Ribe
75 42 07 08
E-mail: bastholm@ribekatedralskole.dk

Bente Ramskov Andersen (BR)
Lektor
fysik, matematik, naturfag
Sønderportsgade 20 A, 1.tv., 6760 Ribe
75 41 18 16
E-mail: bente@ribekatedralskole.dk

Kirsten Beck (KB)
Lektor
engelsk, dansk
Hans Jacobsvej 49, 6760 Ribe
75 41 07 01
E-mail: beck@ribekatedralskole.dk

Jette Andersen (JA)
Pædagogikumkandidat
biologi, dansk
Sønderportsgade 21 A 1.tv., 6760 Ribe
46 37 37 31
E-mail: ja@ribekatedralskole.dk

Poul René Bertelsen (PR)
Lektor
fysik, matematik, naturfag, filosofi
Engdraget 16, 6760 Ribe
75 41 01 72
E-mail: prb@ribekatedralskole.dk

Lars Bjørn (LB)
Lektor
biologi, kemi
Ternevej 10, 6600 Vejen
75 36 48 26
E-mail: lb@ribekatedralskole.dk

Per Bøgeholdt (PB)
Lektor
fysik, kemi, naturfag, datalogi, datavejleder
Daneng 7, Ø.Vedsted, 6760 Ribe
75 42 22 28
E-mail: pb@ribekatedralskole.dk

Jonna Øllgaard Bloch
Sekretær
Søndergade 14, 6690 Gørding
75 17 86 21
E-mail: jonna@ribekatedralskole.dk

Eva Lundbek Egelund (EE)
Adjunkt
matematik, kemi
Klostergade 2, 6760 Ribe
75 44 38 48
E-mail: ee@ribekatedralskole.dk

Birgit Bro (BB)
Lektor
biologi, kemi, inspektør
Sct. Laurentiigade 11, 6760 Ribe
75 42 45 20
E-mail: bb@ribekatedralskole.dk

Johannes Federsen
Pedelmedhjælper
Industrivej 33, 6760 Ribe
75 42 09 48

Jesper Bunk (JE)
Adjunkt
dansk, billedkunst
Skolegade 1 B st. mf., 6760 Ribe
75 42 55 38
E-mail: je@ribekatedralskole.dk

Torkil Funder (TF)
Lektor
geografi, biologi
Gravsgade 32, 6760 Ribe
75 42 22 35
E-mail: torkil@ribekatedralskole.dk

Lis Annie Gjørup (LG)
Lektor
musik, fransk, billedkunst
Sct. Laurentiigade 4, 6760 Ribe
75 41 19 97
E-mail: lis.a.gjoerup@ribekatedralskole.dk

Dorte Simonsen Gunge (DG)
Lektor
dansk, musik
Tangevej 71, 6760 Ribe
75 42 00 62
E-mail: dgunge@ribekatedralskole.dk

Petur Glerfoss (PG)
Pædagogikumkandidat
fysik, naturfag, matematik
Gråbrødregade 6, 6760 Ribe
75 42 05 24
E-mail: glerfoss@ribekatedralskole.dk

Jørgen Baungaard Hansen (BH)
Lektor
biologi, studievejleder
Tangevej 47, 6760 Ribe
75 42 40 91
E-mail: baungaard@ribekatedralskole.dk

Allan Geilager Jacobsen (AJ)
Pædagogikumkandidat
samfundsfag, idræt
Sønderportsgade 31, 6760 Ribe
29 72 92 96
E-mail: aj@ribekatedralskole.dk

Steen Hansen (SH)
Lektor
musik, tysk
Sønderportsgade 13, 1., 6760 Ribe
75 42 24 27
E-mail: sh@ribekatedralskole.dk

Anne Granum-Jensen (AG)
Lektor
græsk, oldtidskundskab, matematik,
studievejleder
Grøndalsvej 18, 6000 Kolding
75 53 05 89
E-mail: anneg@ribekatedralskole.dk

Søren Hansen (SØ)
Lektor
matematik, fysik, kemi, naturfag
Tangevej 92 A, 6760 Ribe
75 42 21 26
E-mail: soeren@ribekatedralskole.dk

Morten Høyrup (MH)
Lektor
fysik, matematik, naturfag, datavejleder
Stenbogade 1, 2.tv., 6760 Ribe
75 41 13 05
E-mail: hoyrup@ribekatedralskole.dk

Inga Johansen
Rengøringsassistent
Tørresager 16, Ø. Vedsted
6760 Ribe
75 42 04 71

Lars Ilsøe (LI)
Lektor
dansk, tysk,
Tangevej 49, 6760 Ribe
75 42 38 05
E-mail: ilsoe@ribekatedralskole.dk

Benni Johanson (BJ)
Lektor
engelsk, idræt
Albert Skeelsgade 6, 6760 Ribe
75 42 52 00
E-mail: bj@ribekatedralskole.dk

Ole Hedegaard Jensen (OH)
Lektor
dansk, samfundsfag, inspektør, skemalægger
Midtfenner 10, 6760 Ribe
75 42 28 66
E-mail: oh@ribekatedralskole.dk

Bent Karsdal (BK)
Rektor
historie, samfundsfag
Tangevej 9, 6760 Ribe
75 41 03 33
E-mail: karsdal@ribekatedralskole.dk

Carl Christian Jespersen (CJ)
Lektor
samfundsfag, dansk, erhvervsøkonomi
Daneng 10, Ø. Vedsted, 6760 Ribe
75 42 47 55
E-mail: christian@ribekatedralskole.dk

Kirsten Kirkelund (KK)
Lektor
fransk, idræt, spansk
Havedal 10, 6760 Ribe
75 41 06 24
E-mail: kk@ribekatedralskole.dk

Katrine Lund Jørgensen (KL)
Adjunkt
historie, dramatik
Sct. Laurentiigade 28, 6760 Ribe
76 88 06 05
E-mail: katrine@ribekatedralskole.dk

Simon Laursen (SL)
Lektor
latin, græsk, oldtidskundskab
Heimdalsvej 31, 6000 Kolding
75 53 22 53
E-mail: simon.laursen@ribekatedralskole.dk

Camilla D. Larsen (CL)
Lektor
matematik, musik
Skolegade 1B, st. mf., 6760 Ribe
75 42 55 38
E-mail: tibbe@ribekatedralskole.dk

Gunnar Adolf Lundsgaard (GL)
Lektor
religion, dansk
Kongevej 59, 6100 Haderslev
74 53 57 00
E-mail: gunnar@ribekatedralskole.dk

Inger Thorup Lauridsen (IL)
Lektor (VUC Ribe Amt)
engelsk
Grydergade 11, 6760 Ribe
75 41 05 68
E-mail: il@ribekatedralskole.dk

Dorte Stig Madsen (DM)
Lektor
fransk, russisk, spansk
Damvej 4, 6760 Ribe
75 41 03 49
E-mail: dortesm@ribekatedralskole.dk

Finn Nørgaard Laursen (FL)
Lektor
historie, idræt
Lundgårdsvej 41, 6760 Ribe
75 42 13 70
E-mail: fl@ribekatedralskole.dk

Bent Bækgaard Mortensen (BM)
Lektor
russisk, latin, oldtidskundskab, dansk
Sct. Laurentiigade 11, 6760 Ribe
75 42 45 20
E-mail: bm@ribekatedralskole.dk

Marleen Müller (MM)
Adjunkt
historie, tysk
Kongensgade 4, 6760 Ribe
75 42 50 82
E-mail: mueller@ribekatedralskole.dk

Anna Margrethe Paludan (AP)
Lektor
historie, dansk, bibliotekar
Lustrupvej 16, 6760 Ribe
75 42 26 09
E-mail: ap@ribekatedralskole.dk

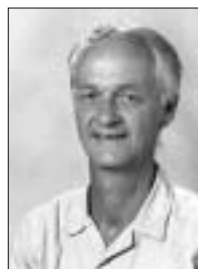
Gitte Møller (GI)
Lektor
engelsk, idræt
Sct. Laurentiigade 3, 6760 Ribe
75 42 44 62
E-mail: gm@ribekatedralskole.dk

Lise Vind Petersen (LP)
Lektor
dansk, oldtidskundskab, tillidsrepræsentant
Midtfenner 10, 6760 Ribe
75 42 28 66
E-mail: lp@ribekatedralskole.dk

Henning Skov Nielsen
Pedel
Puggårdsgade 20, 6760 Ribe
75 42 36 41

Hans Chr. Rasmussen (HR)
Lektor
matematik
Engdraget 55, Ø.Vedsted, 6760 Ribe
75 42 16 19
E-mail: hc@ribekatedralskole.dk

Peter Martin Nielsen (PN)
Adjunkt
tysk, italiensk
Linde Allé 10, 6760 Ribe
61 30 91 78
E-mail: pn@ribekatedralskole.dk

Pia Rusborg (RU)
Lektor
engelsk, psykologi
Grønnegade 14 1. sal, 6760 Ribe
75 41 13 49
E-mail: ru@ribekatedralskole.dk

Trine Ryhave (TR)
Lektor
religion, historie
Bellisvej 3, 6760 Ribe
75 41 18 38
E-mail: tr@ribekatedralskole.dk

Mette M. Sørensen
Sekretær
Sennepsmarken 33, 6771 Gredstedbro
75 43 11 90
E-mail: mette@ribekatedralskole.dk

Susanne Stender (ST)
Lektor
idræt, matematik
Ribevej 78, Sdr. Hygum, 6630 Rødding
74 84 54 12
E-mail: st@ribekatedralskole.dk

Liane Skovgaard Underbjerg
Biblioteksassistent
Jasminparken 50, 6760 Ribe
Tlf. 75 42 41 92
E-mail: liane@ribekatedralskole.dk

Anne Marie Strøm (AS)
Lektor
tysk, idræt
Grønnegade 23A, 6760 Ribe
75 42 24 89
E-mail: astr@ribekatedralskole.dk

Annette Vind (AV)
Ledende inspektør
latin, græsk, oldtidskundskab, dansk
Bordingsvej 9, 6760 Ribe
75 42 13 67
E-mail: annette.vind@ribekatedralskole.dk

Lene Sørensen (LS)
Lektor
fransk, engelsk
Bredkjærtøft 15, Hviding, 6760 Ribe
75 44 58 50
E-mail: lenes@ribekatedralskole.dk

Annemette Vestergaard Witt (AM)
Adjunkt
biologi
Lustrupvej 28B, 6760 Ribe
75 42 59 49
E-mail: am@ribekatedralskole.dk

Personalia

Med udgangen af skoleåret 2002/2003 flyttede Anne Sønderup til Odense Katedralskole. Anne Sønderup kom for 5 år siden direkte fra universitetet og har i de forløbne år undervist i fagene matematik, kemi og naturfag. Skolen siger tak for den megen energi og den smittende glæde, der er lagt i undervisningen i de naturvidenskabelige fag og ønsker held og lykke i Odense.

Skolen ønsker også Niels Dohn til lykke med en ny stilling i et Ph.d.-projekt ved Syddansk Universitet i Odense og takker for de knap 6 års undervisning i biologi og idræt. Den ny stilling giver Niels Dohn mulighed for at kombinere sin faglige indsigt i biologi med den formidling, der har været central i hans lærerstilling.

Skolen takker også Hanne Kristiansen med fagene engelsk og idræt og Leif Framke med fagene tysk og idræt for et godt år på skolen. Hanne Kristiansen vender til tilbage til Grindsted Gymnasium, hvorfra hun har været udlånt til Ribe i et år, og Leif Framke har efter et årsvikariat i Ribe fået ansættelse på Metropolitanskolen i København.

Pr. 1. januar 2003 gik lektor Jørgen Olaf Hansen på pension. Jørgen Olaf Hansen havde da været ansat på skolen siden 1. august 1968 eller i lidt over 35 år. Jørgen Olaf Hansen har i den periode bestridt mange funktioner på skolen. Han har således været datavejleder, økonomiinspektør, administrativ inspektør og skemalægger, ud over sin undervisning i fysik, naturfag og matematik. Hans særlige interesse har gennem hele perioden været faget fysik, hvis behov han som fagsekretær og lærer har varetaget på fornem vis.

Jørgen Olaf Hansen og skolen ville gerne have fortsat samarbejdet nogle år endnu. Sygdom har imidlertid gjort, at dette ikke var muligt. Skolen ønsker ham derfor et godt otium og siger samtidig tak for de mange år, for det altid loyale samarbejde og for den store indsats

Billede hængt op på væggen i fysiklokalet blandt Kepler, Newton, Ørsted m.fl.. Billedet bærer teksten: "Jørgen Olaf Hansen (prof. Luffe), 3.x 1983".

for både de naturvidenskabelige fag og for skolen som helhed, som han har ydet.

Finn Steiness fratrådte på grund af sygdom med udgang af maj 2003. Han havde da været ansat som pedel-medhjælper siden 1985. Skolen takker for den lange periode, hvori han har løst de forskelligartede opgaver, som blandt andet vedligeholdelse af bygninger og arealer.

Pr. 1. august 2003 har skolen ansat Eva Egelund som adjunkt med fagene matematik og kemi, Peter Nielsen som adjunkt i tysk og italiensk, Annemette Vestergaard Witt som årsvikar i biologi og Søren Andersen som årsvikar i fagene idræt og kemi. Samtidig er Petur Glerfoss med fysik, matematik og naturfag, Allan Jacobsen med samfunds-fag og idræt samt Jette Andersen med biologi og dansk ansat i et-årige uddannelsesstillinger.

Bestyrelsen

Bestyrelsen for Ribe Katedralskole fastlægger skolens budget, udbud af valgfag og ferieplan. Desuden varetages skole- og hjemsamarbejde af bestyrelsen. Der holdes 3 møder om året.

Forældrerepræsentanter

Johannes Michelsen, Ribe (formand)
Jørn Frants Andreassen, Skærbæk
Doris Poulsen, Bramming

Amtsrådsrepræsentant

Preben Bak

Byrådsrepræsentant

Kurt Jakobsen

Kommuneforeningen i Ribe Amt

Dine Nielsen

Kommuneforeningen i Sønderjyllands Amt

Jens Thysen, Skærbæk

Ungdoms- og erhvervsvejledningen

Finn Lambek

Lærerrepræsentanter

Jacob Bastholm, Ribe
Lise Vind Petersen, Ribe

Repræsentant for teknisk adm. personale

Henning Skov Nielsen, Ribe

Elevrepræsentanter

Jakob Helnæs Jensen, 2x
Emil Frederik Lundbjerg Møller, 2z

Tilforordnet

Bent Karsdal

Sekretær

Annette Vind

Skolen har 443 elever

76 matematiske og

73 sproglige i 1.g

79 matematiske og

72 sproglige i 2.g

70 matematisk og

73 sproglige i 3.g

Råd og udvalg

Pædagogisk råd:

Jacob Bastholm, formand
Elisabeth Abrahamsen, næstfm.
Christian Jespersen, sekretær

Pædagogisk udvalg:

Dorte Simonsen Gunge
Benni Johanson
Bent Karsdal
Simon Laursen
Gunnar Lundsgaard
Pia Rusborg
Annette Vind
Jens Frandsen, 1x
Emil Møller, 2z

Aktivitetsudvalget:

Ole Hedegaard Jensen
Christian Jespersen
Katrine Lund Jørgensen
Kirsten Kinkelund
Susanne Stender
Pia Bennedsen, 3b
Louise Holst, 3y
Laust Lorentzen, 3x

Indretningsudvalget:

Birgit Bro
Lis Gjørup
Lars Ilsøe
Bent Karsdal
Henning Skov Nielsen
Hanne Aagaard
Kirsten Abildgaard, 2a
Sara Kirstine Bastholm, 3a

Kunststudvalget:

Jesper Bunk
Bent Mortensen
Trine Ryhave
Kirsten Abildgaard, 2a
Sara Kirstine Bastholm, 3a

Økonomiudvalget:

Per Bøgeholdt
Anne Granum-Jensen
Ole Hedegaard Jensen
Hans Chr. Rasmussen
Anne Marie Strøm
Morten Brandrup, 1y
Jonas Jensen, 2y

Bestyrelsen for Støttefonden:

Bent Mortensen
Lene Sørensen

MED-udvalg:

Jacob Bastholm
Jonna Bloch
Birgit Bro
Bent Karsdal
Simon Laursen
Henning Skov Nielsen
Lise Vind Petersen
Annette Vind

IT-udvalget:

Ole Hedegaard Jensen
Camilla Larsen
Finn Laursen
Gunnar Lundsgaard
Jonas Jensen, 2y
Rasmus Wunsch, 2c

Årsskriftsudvalget:

Jesper Bunk
Kirsten Beck
Torkil Funder
Jørgen Baungaard Hansen
Morten Høyrup
Annette Vind

Redaktion

Kirsten Beck
Jesper Bunk
Torkil Funder
Jørgen Baungaard Hansen
Morten Høyrup
Mette M. Sørensen
Annette Vind

Foto

Bente Ramskov Andersen
Jesper Bunk
Ove Detlevsen
DK Foto
Torkil Funder
Hanne Munk Hansen
Jørgen Baungaard Hansen
Søren Hansen
Lene Havgaard
Morten Høyrup
Kastrup Luftfoto
Peter Knudsen, 3.x
Ripensersamfundet

Teknisk tilrettelæggelse:
Erling Hansen

Produktion:
Grafisk Service - Ribe Amt
Omslag og farvebilleder:
Grafisk Produktion Ribe

ISBN: 87-7941-434-6 (trykt udgave)
87-7941-435-4 (WEB-udgave)

RIBE AMT

